

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

ISKRENO O ANOREKSIJI

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORJA

Tomaž Maroh

David Ribar

MENTORICA

dr. Anita Laznik

Celje, marec 2015

ŠOLSKI CENTER CELJE

Srednja šola za kemijo, elektrotehniko in računalništvo

ISKRENO O ANOREKSIJI

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORJA:

Tomaž Maroh

David Ribar

MENTORICA:

dr. Anita Laznik

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2015

KAZALO

POVZETEK	2
1 UVOD	3
1.1 OPREDELITEV PROBLEMA	3
1.2 HIPOTEZE	4
1.3 IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD	4
2 ANOREKSIJA	4
2.1 ANOREKSIJA V SLOVENIJI	5
3 ANA V MENI	6
3.1 O AVTORICI	7
3.2 PREDSTAVITEV KNJIGE ANA V MENI	7
3.2.1 SLABA SAMOPODOBA	8
3.2.3 DRUŽINA	10
3.2.4 SODOBNI KAPITALIZEM IN POTROŠNIŠKA DRUŽBA	11
3.2.5 MEDIJI	11
3.2.6 PRIZNANJE TEŽAVE IN ISKANJE POMOČI	12
4 EMPIRIČNI DEL	12
4.1 TEŽAVE PRI PROCESU RAZISKOVANJA	13
4.2 ANALIZA ANKETE	13
5 ZAKLJUČEK	27
6 VIRI IN LITERATURA	28
7 PRILOGA	29

POVZETEK

Sodobna družba, predvsem zahodna, je podvržena pritiskom različnih zvrsti industrij preko medijev, ki propagirajo nekakšen ideal. S tem predstavljajo, kako naj bi živeli, da bi bili srečni. Lahko bi rekli, da nastopi nekakšen strah v smislu, kaj če ne bom ustrezal družbi in njenim standardom. Na tem mestu pričnemo govoriti o motnjah hranjenja kot posledici želje po idealu.

Izhodišče najinega raziskovanja je bilo literarno besedilo Danaje Lorenčič Ana v meni, v katerem avtorica pripoveduje o svojem življenju z anoreksijo ter nam da izvrsten vpogled v življenje posameznika z anoreksijo.

V raziskovalni nalogi sva se osredotočila na anoreksijo, njen razvoj in zdravljenje, z anketnim vprašalnikom pa sva raziskovala tudi poznavanje anoreksije, mnenja o njej in morebitne izkušnje z njo med dijaki od 1. do 4. letnika Srednje šole za kemije, elektrotehniko in računalništvo Celje.

1 UVOD

Sodobna družba, predvsem zahodna, je podvržena pritiskom različnih zvrsti industrij preko medijev, ki propagirajo nekakšen ideal. S tem predstavljajo, kako naj bi živeli, da bi bili srečni. Eden teh dejavnikov naj bi bila čim bolj vitka postava. Tu pa se tudi izgublja posameznikova individualnost, vsi želijo biti čim boljši približek tem idealom zahodne družbe. Seveda ni krivo samo okolje oz. družben sistem, temveč povezava med njim in posameznikom ter njegovimi lastnosti. Torej ni vse breme odgovornosti na naši družbi, temveč je tukaj tudi odgovornost posameznika.

Zaradi stremjenja k idealu želijo posamezniki narediti karkoli, da bi lahko družbi čim bolj ustrezali. Lahko bi rekli, da nastopi nekakšen strah v smislu, kaj če ne bom ustrezal družbi in njenim standardom. Na tem mestu pričnemo govoriti o motnjah hranjenja kot posledici želje po idealu. Motnje hranjenja so bolezen, ki ima tako duševno kot telesno plat. Poznamo tri različne motnje hranjenja, in sicer bulimijo nervozo, kompulzivno prenejedanje in anoreksijo nervozo. V tej raziskovalni nalogi se bova osredotočila na slednjo.

Izhodišče najinega raziskovanja je bilo literarno besedilo Danaje Lorenčič Ana v meni, v katerem avtorica pripoveduje o svojem življenju z anoreksijo ter nam da izvrsten vpogled v življenje posameznika z anoreksijo.

V raziskovalni nalogi se bova osredotočila na anoreksijo, njen razvoj in zdravljenje, raziskovala pa bova tudi poznavanje anoreksije, mnenja o njej in morebitne izkušnje z njo med dijaki od 1. do 4. letnika Srednje šole za kemije, elektrotehniko in računalništvo Celje.

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Tema pričujoče naloge je interdisciplinarna. V osnovi izhaja iz literarne vede, problemsko pa sega tudi na področje psihologije. Najino raziskovanje je usmerjeno v interpretacijo avtobiografskega besedila Danaje Lorenčič z naslovom Ana v meni. Anoreksijo v vsej širini, kot jo predstavlja omenjena knjiga, pa bova primerjala s poznavanjem anoreksije med dijaki. Osredotočila se bova na obe strani. Tako na stran osebe z anoreksijo, kot na stran okolice, prisotne pri tej osebi.

V literarnem delu Ana v meni naju je zanimalo naslednje:

- Kako anoreksijo doživljajo osebe s to motnjo hranjenja?
- Kako te osebe doživljajo okolico?
- Kakšen odnos do hrane imajo?
- Kako sprejemajo pomoč ter kako zahtevno se je rešiti anoreksije?

S pomočjo ankete pa želiva razrešiti naslednja vprašanja:

- Ali dijaki vedo, kaj je anoreksija?
- Kakšen pogled imajo dijaki na anoreksijo?
- Kako dijaki doživljajo hrano?

Ta vprašanja zaokrožajo bistvo naloge, vendar so podrobneje razčlenjena v osrednjem delu raziskovalne naloge.

1.2 HIPOTEZE

Pred raziskovanjem sva si zadala nekaj hipotez, ki jih bova v nadaljevanju potrdila oz. ovrgla.

- Avtorica literarnega dela Ana v meni za anoreksijo krivi družbo.
- Anoreksičnim osebam je vedno ponujena možnost zdravljenja.
- Dijaki vedo, kaj je anoreksija.
- Dekleta so manj zadovoljna s svojim izgledom.
- Anoreksijo imajo mlajši ljudje.

1.3 IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD

Za osnovo najine raziskovalne naloge sva si izbrala knjigo Ana v meni, ki je izšla leta 2014. Avtorica Danaja Lovrenčič v njej natančno opiše življenje z anoreksijo, saj poda iskreno prvoosebno mnenje in občutke o anoreksiji, kot jo doživlja tisti, ki ima to motnjo hranjenja. Poleg knjige pa sva sestavila tudi anketni vprašalnik na temo anoreksije. Anektirala sva 345 dijakov od tega 295 moških in 50 žensk. Prvih letnikov je bilo 110, drugih 102, tretjih 71 in četrtih 62. Anketo sva sestavila tako, da sva ločila moške in ženske, saj so naju zelo zanimale razlike med spoloma glede anoreksije in samopodobe. Prav tako pa sva anketirane ločila po letnikih, saj naju je zanimal pogled mladih, v različnih starostnih obdobjih, na temo anoreksije.

Najino delo je torej rezultat motivno-tematske analize literarnega dela, analize rezultatov, dobljenih z anketnim vprašalnikom, ter primerjave rezultatov z literarnim besedilom.

2 ANOREKSIJA

Anoreksija je motnja hranjenja. Njene značilnosti so odrekanje hrani, neprimerni obroki, nesmiselni rituali in strah pred povišano telesno težo. V ospredju te motnje je želja po vitki postavi. Strah posameznike prisili, da ne jedo oz. jedo nesmiselno majhne količine hrane. Pogosto imajo posamezniki, ki trpijo za to boleznijo, tudi neprimerno videnje svojega telesa. Anoreksija jih prisili, da cele dneve kljubujejo lakoti in tako nevarno hujšajo. Pri najinem raziskovanju sva ugotovila, da je kar devetkrat več žensk s to motnjo kot moških. V Ameriki so znanstveniki odkrili pretresljivo resnico. Kar petkrat večjo možnost smrti imajo posamezniki z anoreksijo, anoreksija nervoza tako spada med duševne motnje z največjo smrtnostjo. Ljudje z bulimijo in ostalimi prehrabnimi motnjami so prav tako izpostavljeni večji možnosti smrti. V Ameriki en posameznik od petih, ki imajo anoreksijo, stori samomor. Od vseh 24 milijonov ljudi, ki v Ameriki trpijo za eno od motenj hranjenja, je kar 1 od 200 možnosti, da ima ta oseba anoreksijo. Vse od leta 1966 pa do 2010 je od vseh 17 000 ljudi, ki so imeli motnjo hranjenja, 755 zabeleženih smrti prav zaradi teh motenj.

(Povzeto po: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2013731/Anorexia-sufferers-FIVE-times-likely-die-rest-population.html>.)

Anoreksija nervoza je tretja najpogostejša kronična bolezen mladostnic. Z raziskavami ugotavljajo, da je starostna meja postavljena pri vse mlajših osebah, vendar se je pogostost pojava anoreksije dokaj ustalila. Če anoreksija nastopi pred 13 letom, jo zdravniki opredelijo kot motnjo hranjenja z zgodnjim začetkom. Zdravljenje anoreksije je precej kompleksna zadeva, saj terja hkratno telesno kot tudi duševno obravnavo. Pri obravnavi anoreksije merila ogroženosti otrok in mladostnik prilagajajo glede na starost in spol. Kot pokazatelj pravilne prehrane se v zdravstvu uporablja ITM (indeks telesne mase). Glede na izračun je razdeljen v več razredov prehranjenosti. Pri anoreksiji je predvsem pomemben najnižji razred, to je podhranjenost.

Pri obravnavi v bolnišnici ima osebje nekaj ključnih nalog. Poskrbeti morajo za pravilni pričetek ponovnega hranjenja ter poskrbeti za zmanjšanje vedenjskih simptomov, predvsem strahu oseb z anoreksijo pred pridobivanjem telesne teže. V izrednih primerih pa mora biti osebje pripravljeno za zdravljenje bolnika proti njegovi volji. Otrokom in mladostnikom je potrebna zagotovitev ustrezne strokovne pomoči.

(Povzeto po: Izbrani strokovni dosežki slovenske pediatrije, 2014: 199–209.)

2.1 ANOREKSIJA V SLOVENIJI

Anoreksija je prisotna tudi na naših tleh in slovenski strokovnjaki s tega področja iz leta v leto ugotavljajo, da je to zahrbtna bolezen, ki je med mladimi zelo pogosta in je celo v porastu. Če je nekoč veljalo, da za to boleznijo bolehajo predvsem dekleta, se je v zadnjih letih pokazalo tudi to, da fantje na to bolezen niso imuni. Leta 1989 je bilo v slovenskih bolnišnicah 44 pacientov, ki so se zdravili zaradi tovrstnih problemov, leta 1998 pa je število obolelih pacientov poskočilo na 100. Kar 90 % bolnikov je mlajših od 25 let. Med temi prevladujejo ženske. 48 % bolnikov je starih od 15 do 19 let, 22 % pa so v bolnišnicah že od 10. leta starosti. Pomembno je omeniti tudi, da v Sloveniji bolnišnice zdravijo samo bolnike, ki si sami drugače ne bi mogli pomagati. Strokovnjaki menijo, da je več deklet z boleznijo zaradi mnogo razlogov, a je v ospredju medijska podoba »popolne« deklice. Takšno dekle, ki ima izredno malo kilogramov, je po mnenju medijev popolno. Posledično večina deklet (kar 60 %) stremi k temu idealu. Niso zadovoljne s svojim telesom in hujšajo. Želja po vitkem telesu lahko kaj kmalu preraste v nezdravo motnjo hranjenja tj. v anoreksijo oz. bulimijo. Kot sva že zapisala za to boleznijo prvenstveno bolehajo ženske. V zadnjem desetletju je bilo v slovenskih bolnišnicah le 8 % fantov s tovrstnimi motnjami. Tukaj se nama zastavlja vprašanje, ali ta številka v resnici odslkava realno zastopanost te bolezni med moškimi, ali pa se vendarle moški, oboleli za to boleznijo, soočajo z motnjo sami, ne poiščejo strokovne pomoči, tako da bolezen živi z osebo v anonimnosti.

(Povzeto po: <http://www.tosemjaz.net/si/clanki/616/detail.html>.)

Najina hipoteza, da imajo anoreksijo mlajši ljudje je potrjena, saj na podlagi pregledane literature ugotavljava, da se anoreksija pojavlja predvsem med mladimi.

3 ANA V MENI

Kot sva že omenila, sva si za osrednjo temo najine raziskovalne naloge izbrala knjigo Danaje Lorenčič z naslovom Ana v meni. Avtorica je zanimivo povezala svoje ime s tematiko knjige – torej anoreksijo in Danaja. Anoreksiji skrajšano rečemo tudi »Ana«, ta beseda pa se skriva v avtoričinem imenu.

Anoreksija je vrsto let veljala za tabu temo, o kateri se v javnosti ni govorilo. To je razumljivo, saj je težko na glas govoriti o stvareh, pri katerih del odgovornosti nosi tudi javnost oz. splošno družbeno stanje. Kot ugotavlja Darja Lavrenčič Vrabc, je anoreksija v 90. letih poleg ostalih tabu tem, kot so »AIDS, bulimija, psihične bolezni, rak, homoseksualnost, lezbičnost, spolna zloraba, incest, posilstvo, samomor, smrt, brezposelnost, brezdostvo, narkomanija, rasizem, neonacizem, ekološke katastrofe (jedrski holokavst), prestopila prag mladinskih literarnih del« (Lavrenčič Vrabc 2011: 44).

V poplavi mladinskih del, ki obravnavajo anoreksijo, bova izpostavila 3 romane, ki so izšli v začetku 21. stoletja, in sicer Zamrznjeni dekleti (2011) avtorice Laurie Halse Anderson, roman z naslovom Miriam ima anoreksijo (2002) avtorice Marliese Arold in Punčka v ogledalu (2003), roman, ki ga je napisala Marinka Fritz Kunc. Vsem romanom je skupno to, da predstavljajo zgodbo dekleta, ki se sooča z anoreksijo in si pred resnico, da ima težave s prehranjevanjem, zatiska oči.

Roman Zamrznjeni dekleti je zgodba Lie, ki se sooča s smrtjo svoje prijateljice Cassie. Lia je iz sicer, na prvi pogled, urejene družine. Oče je ugleden profesor, mama je uspešna kardiologinja, ki rešuje življenja. Lia je s Cassie sklenila krvno prijateljstvo in obljubili sta si, da bosta shujšali. Ko beremo zgodbo, je Cassie že mrtva, grozljive okoliščine Cassijine smrti pa se nam razkrijejo šele na koncu romana. Zgodba, ki jo spremlja bralec, pa je Lijin notranji boj in samoočitanje, saj jo je Cassie v noči, ko je umrla, iz motela večkrat klicala na telefon, vendar se ji Lia ni oglasila. Medtem ko si Lia očita strašno smrt prijateljice, se Liina mati bori za življenje svoje hčerke, ki ima težave s prehranjevanjem. Cassie je umrla sama za posledicami težav s prehranjevanjem, in sicer ji je med bruhanjem počil požiralnik.

Knjiga Miriam ima anoreksijo se začne z željo Miriam, in sicer želja po vitkejši postavi. Roman pokaže, kako ta želja naredi začarani krog, v katerega se ujame žrtev, saj si Miriam postavlja vedno nižjo težo. Pri tem pa ves čas misli, da ima stvari pod kontrolo, dokler ne postane prepozno. Tudi v tej zgodbi je glavni osebi zaradi težav s hrano umrla prijateljica (Silke). Konec tega romana je precej odprt. Miriam omedli in pripovedovalec predstavi njeno notranje doživljanje – strah, negotovost, osamljenost. Bralec lahko naredi svoj zaključek – pesimističnega ali optimističnega.

Tudi roman Punčka v ogledalu Marinke Fritz Kunc predstavlja tanko mejo, ki jo prestopi oboleli z anoreksijo, ki dolgo časa sploh ne ve, s čim se sooča. Nedolžno zavračanje hrane zaradi lepše postave se hitro sprevrže v obsesijo, ki se je oseba težko reši. Glavno osebo romana Majjo v svet anoreksije vpelje njena prijateljica, ki se že vrsto let poslužuje tovrstnega načina ohranjanja vitkega telesa in posledično uspešnega življenja. Zaključek romana deluje vzgojno, saj beremo: »Ne vem, zakaj ljudje skrivamo takšne zablode kot najhujšo skrivnost.

Bila sem v zmoti, kakor Beba in še druga dekleta, ki zbolevalo na podoben način. Vsaj prijatelji bi se morali med seboj pogovarjati.« (Fritz Kunc 2003: 138) Roman apelira na nas, da smo v medosebnih odnosih iskreni, pošteni, predvsem pa odkriti. Ne smemo se obsojati, kritizirati, temveč moramo prisluhniti sočloveku, se poslušati in slišati.

Trem predstavljenim zgodbam je skupnih kar nekaj točk, in sicer:

1. predstavljena je izrazita želja mladostnikov po sprejetju med vrstniki;
2. težave doma (ločevanje staršev, nezadovoljstvo);
3. obstaja nek notranji glas, ki osebo odvrča od hrane;
4. dekleta imajo izrazito samodisciplino, močno samokontrolo;
5. bolnicam večinoma odpre oči travmatična preizkušnja (smrt prijateljice).

Vsem trem romanom pa je skupno tudi to, da so to vendarle fikcija – izmišljene zgodbe. Čeprav niso zapisane kot resnične, nas vseeno pretresejo usode posameznih glavnih oseb. Zato nas toliko bolj pretrese zgodba Danaje Lorenčič, ki je resnična, otipljiva, naša – slovenska, ki je avtobiografska.

3.1 O AVTORICI

Po izobrazbi je Danaja Lorenčič (1982) sociologinja. Je navdušena blogerka, ljubi potovanje in nadvse obožuje knjige. V knjigi avtorica opisuje, da si je že v otroštvu želela peti. Srednjo šolo je obiskovala v Mariboru, tam sta namreč bila njena mama in brat. Oče je živel v Ljubljani in je bil v času njenega srednješolskega izobraževanja opravljal pomembno funkcijo, in sicer je bil predsednik Zavoda za Šolstvo. Med svojim študijem je iskala gradivo za svoje podiplomsko delo, namreč preučevala je motnje hranjenja. Poleg strokovnega gradiva o tej temi je Danaja iskala tudi knjigo, kjer bi avtor na svoj način opisal lastne izkušnje z anoreksijo. Takšne knjige ni našla. Po študiju in po premagani »Ani« je sklenila, da bo prav takšno knjigo, ki jo je v času študija iskala, napisala kar sama. Knjiga se je prvič pojavila na knjižnih policah leta 2014. Od izdaje je njena knjiga prav zagotovo spremenila pogled ljudi na to bolezen.

(Povzeto po: <http://www.rtvsllo.si/mojavdio/robertzajsek/danaja-lorencic-nocni-klepet-5-12-2013/15708/>, <http://www.cosmopolitan.si/zdravje/danaja-lorencic-o-zivljenju-z-anoreksijo/>.)

3.2 PREDSTAVITEV KNJIGE ANA V MENI

Knjiga Ana v meni je osebnoizpovedna zgodba, ki je nastala, bi lahko rekli, ob magistrski nalogi Danaje Lorenčič, v kateri se je ukvarjala z motnjami hranjenja. Nastala je za njo – osebno in za vse okoli nje – tiste, ki imajo težave s prehranjevanjem, in tiste, ki so v družbi teh z omenjeno boleznijo.

Avtorica v svojo knjigo vpletla veliko čustev in občutij, ki jih je doživela na poti od nedolžnega začetnega odklanjanja hrane do obsesivnega samodiscipliniranega prepričevanja svojega telesa in misli, da ne potrebuje hrane. Na podlagi svojih izkušenj s knjigo svetuje

mladim, ki imajo prehrabne motnje. Knjiga je nastala kot posledica tega, da je avtorica iskala knjigo, ki bi razkrivala anoreksijo iz osebnega vidika in ne bi bila fikcija. Želela se je z leposlovno zgodbo poistovetiti, vendar je ugotovila, da bi to bilo zelo težko, saj vsak svojo stisko doživlja po svoje. Avtorica je odkrito spregovorila ne samo o bolezni, s katero se je soočala približno deset let, ampak tudi o dilemi, ki se navezuje na strah pred javnim razgaljenjem, in sicer napisala je odkrito avtobiografsko zgodbo in jo objavila z resničnim imenom in priimkom. O tem razmišlja tudi avtorica. »Prijateljica me je vprašala, zakaj ni knjiga izšla pod psevdonimom. Velikokrat sem se to vprašala tudi sama. Kljub številnim pomislekom in dvomom pa sem sklenila, da se izpostavim.« (Lorenčič 2014: 10) Misliva, da je ravno to, da se je avtorica izpostavila, obogatilo zgodbo in jo naredilo veliko bolj zanimivo in pristno, saj zgodba ni o neki namišljeni osebi, ampak je to zgodba o ženski, ki je doživljala anoreksijo.

Z avtentičnostjo svoje zgodbe pa avtorica na nek način izraža tudi kritiko sodobne potrošniške družbe, ki od človeka zahteva, da je popoln, idealen, brez napak, skratka najboljši. Ta zahteva mnogim predstavlja velik dodaten pritisk v življenju, ki človeka prisili, da sprejema nerazumne odločitve. Kritika s strani Danaje Lorenčič je ta, da je sodobna potrošniška družba neiskrena, narejena, »fake«, bi rekli mladi. Avtorica o svoji izpostavljenosti z imenom in priimkom razmišlja tako: »Da predstavim svojo zgodbo. Ker ne želim živeti v svetu, v katerem je treba skrivati svoje pomanjkljivosti in poudarjati le svoje dosežke. V katerem je uveljavljeno prepričanje, da se je bolje odrekati svojemu bistvu in se pretvarjati, da je vse v najlepšem redu. Ne počutim se varno v svetu, v katerem vlada logika zanikaj svoj pravi jaz in se skrij za virtualni, lažni in drugim všečni jaz.« (Lorenčič 2014: 10)

Na 172 straneh spremljamo avtoričino sprehajanje po labirintu, v katerega jo je ujela anoreksija. Na koncu knjige je poglavje z naslovom Bližnjim. V njem avtorica razloži, kako naj se bližnji tistih oseb, ki imajo anoreksijo, vedejo do le-teh oz. kako naj si svojci pomagajo, da bi se lažje spopadli z motnjo hranjenja bližnje osebe. Govori, da ne smejo obupati, da se o motnjah hranjenja morajo poučiti, da ne smejo kritizirati oz. pohvaliti izgleda osebe z anoreksijo, saj je problem ravno v izgledu in da morajo ostati močni ter ne smejo obupati, čeprav bi si morda ravno to velikokrat želeli. »Ljubezen, skrb, sočutje in podpora bližnjih so najmočnejše orožje za boj z motnjami hranjenja.« (Lorenčič 2014: 205) To so besede, s katerimi Danaja zaokroži vse nasvete, ki jih je podala bralcem.

V nadaljevanju bova knjigo v celoti predstavila tako, da bova izpostavila iz zgodbe motive, ki jih vidiva kot temeljna problemska izhodišča.

3.2.1 SLABA SAMOPODOBA

Slaba samopodoba igra v našem življenju vse prej kot zanemarljivo vlogo. Pravzaprav nas na nek način spremlja že od otroštva. Vsi ti potrošniški ideali in prav tako naravnana družba nam že v otroštvu vsiljuje določen način življenja in telesni izgled. Od tu naprej že lahko govorimo o slabi samopodobi. Avtorica omeni »barbike«. Le-te naj bi bile nekakšen ideal. Mnogo staršev se pravzaprav ne zaveda, da z nakupom teh slabo vplivajo na samopodobo otrok. Tako se začne že v otroštvu, čeprav bi mislili, da se otroci takrat še tako ne obremenjujejo s svojim izgledom. Nasprotno, ob pogledu na te plastične lutke se večinoma, vsaj podzavestno, lahko počutijo zapostavljene. V knjigi je omenjeno, da če bi bila ta lutka resnična, bi imela precej

omejitev v življenju, predvsem gibalnih pa tudi drugih. Drugi dejavnik pa so na prvi pogled nedolžne pravlјice, ki nam dajejo ideologijo, da je realen svet enak pravlјičnemu. Seveda pa kaj kmalu nastopijo razočaranja in s tem slaba samopodoba kot rezultat vseh neuspehov. Slaba samopodoba se tako prične že v otroštvu, z leti pa se le še stopnjuje. Seveda pa je tukaj predvsem odvisno, kako vsak posameznik sprejema ideale družbe. Mnogi teh norm družbe ne morejo doseči ter se tako počutijo zapostavljene. Tako pa tudi dobijo slabo oz. še slabšo samopodobo. Splet teh okoliščin pa jih privede do tega, da se počutijo izločene iz družbenega življenja. Skupek vseh teh vplivov privede do pomanjkanja samozavesti. Posledično se posamezniki, kot tudi opiše avtorica, pričnejo zapostavljati, da bi lahko ugodili željam ostalih. V knjigi je predstavljenih nekaj primerov tega, kot npr.:

- posamezniki na delovnem mestu naredijo delo ostalih, ker želijo biti najboljši ali pa želijo ugoditi željam drugih oz. nadrejenih;
- poslušanju problemov drugih, posledično pa tudi njihovo reševanje, posamezniki pa svoje probleme raje zadržujejo zase, ker bi s tem po njihovem mnenju preveč obremenjevali druge;
- krivdo za neuspehe v življenju posamezniki pripisujejo le sebi oz. svojim lastnostim.

Slaba samopodoba in pomanjkanje samozavesti pa sta povezana tudi z anoreksijo, predvsem pa s hrano. Poleg zanje slabega izgleda se te osebe obremenjujejo še z hrano. Avtorica pravi, da se je tudi sama znašla v začaranem krogu, med hrano kot razlogom za veselje, razbremenitev, kot tudi med izgledom. Že prej omenjene pravlјice o tudi avtorico v otroštvu popelјale v svet fantazije, kjer so zmagovali dobri, najlepši, kjer se je na koncu vse uredilo. Tako je tudi sama v domišljjskem svetu o sebi razmišljala kot o krhki, lepi in vitki deklici, ki so s svojo nežnostjo in milino očarale prince. Domišljija pa je bila tako močna, da je počasi zbrisala jasno mejo med resničnostjo in domišljijo, tako da so avtorici te podobe in taka način razmišljanja postale vodilo v življenju. Kot pravi Danaja, so te pravlјice postale njen kompas. »Pokazale so mi, kakšna moram biti, če želim doživeti srečen konec. Njihovim pravilom sem verjela in jim sledila.« (Lorenčič 2014: 17)

S tem je povezana tudi nečimrnost ali, bolje rečeno, v resnici negotovost. Avtorica prizna, da je v otroštvu veliko časa preživela pred ogledalom, da je na vsakem koraku preverjala svojo podobo in se pred ogledalom spraševala, ali je lepa. Zanimivo je, da so se ji zdeli lepi, dobri, srčni in pogumni drugi ljudje, v sebi pa teh lastnosti ni prepoznavala. Priznava pa tudi, da je bila sama od nekdaj zelo empatična. Še posebej v odnosu do revnih otrok iz Afrike, ki so se ji smilili, ker niso imeli dovolj hrane. Kot da je kasneje avtorica sebe z odklanjanjem hrane kaznovala zaradi tega, ker je imela občutek, da si ne zasluži teh lepih stvari, družine, ki jo je ima. Nizka samopodoba in nenehna skrb za druge sta jo pahnili v roke anoreksije.

3.2.2 MOČNA SAMODISCIPLINA

Močna samodisciplina se v knjigi pokaže v avtoričinem odnosu s hrano v smislu, kaj sme in česa ne sme zaužiti. Ustvarila si je točno določene rituale, s katerimi je vsak dan hujšala. »S spremenjenim načinom prehranjevanja sem morda postavila temelje za razvoj anoreksije. Postopoma sem namreč prevzela razmišljanje, da se je treba določeni hrani odpovedati in da je treba količino hrane omejiti.« (Lorenčič 2014: 70) S svojo močno samodisciplino se je Danaja držala svojih namišljenih pravil za hujšanje in posledično zapadla v globoko luknjo, iz katere je zelo težko ulti. Takrat je namreč zbolela za anoreksijo. »Pozneje je moje življenje

določal strog urnik. Povsem drugačen od tistega pri babici. Moj je prepovedoval ugodje.« (Lorenčič 2014: 139) Zanimivo je, da je močna samodisciplina zelo povezana z odrekanjem užitka sami sebi, na drugi strani pa je omenjena izrazita skrb za druge. Kot ugotavlja avtorica na začetku knjige: »Med odraščanjem me je nenehno skrbelo za druge. S čimer ni nič narobe. Problematično je postalo, da sem ob tem zanemarila in zatajila sebe. Izkusila sem, kako je tanka meja med altruizmom in mazohizmom.« (Lorenčič 2014: 23)

3.2.3 DRUŽINA

Avtorica se v knjigi osredotoči na pomen družine pri razvoju in poteku anoreksije. Kot sama omeni, se z odrekanjem hrani ni nikoli počutila, kot da išče pozornost v družini. Nikoli ni tako mislila na občutja z druge strani anoreksije. Predvsem je imela v ospredju svoj izgled. Vsako opozorilo za to nespametno početje je strogo in ostro zavrnila. Čeprav so ji hoteli le pomagati, je sama to pomoč razumela kot napad. Družina ima vsekakor velik vpliv na potek anoreksije, vendar če ga napačno uporabi, lahko doseže vse prej kot pričakovan rezultat. Po preboleli anoreksiji se avtorica zaveda, kakšne travme je povzročala svoji družini s tem, ko se je odrekala hrani. Da bi se lahko bližnji najboljše odzvali na anoreksijo ljubljene osebe, je posvetila tudi zadnje strani knjige z naslovom Bližnjim. Na teh straneh skuša pomagati bližnjim oseb z anoreksijo, vendar kot pravi sama, recepta za pomoč ne pozna, lahko pa našteje nekaj predlogov. Poudarja pa tudi, da ni oseba sovražnik, temveč je to motnja hranjenja.

V knjigi razberemo, da goji Danaja Lorenčič zelo ljubeč odnos do svoje družine, predvsem do svojih staršev. V knjigi zapiše ljudsko domnevo, ki naj bi veljala za večino ljudi, in sicer da za večino ljudi velja, da sebe ljubijo tako, kot so jih v otroštvu ljubili starši. Toda avtorica pravi o tem naslednje: »Prepričana sem, da so me imeli starši precej bolj radi, kot sem se imela sama. Niso me vzgajali v duhu, da si ne zaslužim ljubezni. So me pa kdaj opozorili, da je treba biti previden in da ne smeš nositi srca na dlani.« (Lorenčič 2014: 82) Izpostavlja pomen svoje matere, ki ji je z osebnim zgledom privzgojila mnenje, kako pomembno je, da postane samostojna, neodvisna, še posebej v odnosu do moškega. Avtorica pravi: »Mama mi je zgodaj vcepila v glavo, da moram znati poskrbeti zase in da nikoli ne smem biti odvisna od moškega. Vsak moški v mojem življenju je bil v danem trenutku moja prva izbira, in ne edina možnost. (Lorenčič 2014: 82, 83) Tudi njena mati je bila po Danajinem pripovedovanju močna osebnost, ki je na svoji karierni poti bila pripravljena sprejeti delo v tujini in se tako tudi bila prisiljena braniti pred očitki, da kako lahko dela v tujini, če ima otroke. Ti očitki so Danajo tudi prizadeli, kot pravi sama in se je tudi vedno postavila materi v bran z besedami: Ko je oče delal v Ljubljani, je bilo pa sprejemljivo? Samo zato, ker je moški?« (Lorenčič 2014: 87)

V romanu avtorica boleče ugotavlja, kako je bila krivična do matere, saj jo je s svojim nezdravim početjem nezavedno izsiljevala. Naslednji citat ponazarja avtoričino spoznanje krivde. »Mama me je pred odhodom v tujino prosila, naj pazim nase, saj sem zelo shujšala. Šele zdaj vem, kako sem bila sebična. S tem ko nisem jedla, sem jo nezavedno izsiljevala. S svojim vidno shujšanim telesom sem ji najbrž želela sporočiti, da ne znam skrbeti zase. S tem sem jo hotela prositi, naj ostane. Vendar ji tega nisem povedala.« (Lorenčič 2014: 86)

Danaja pripoveduje, da njihova družina ni bila konvencionalna družina, še manj popolna, so pa starši v odnosih poudarjali kvaliteto, za katero se je vredno truditi. Avtorica pove, da so se starši trudili njej in bratu prisluhniti in uresničiti njune želje. Njena družina jo je naučila, da je potrebno v odnose veliko vlagati in da je delo najvišja vrednota. Iskreno pa bralcu knjige zaupa, da ni bila vedno iskrena do staršev oz. da ni mogla biti odkrita do njih. To razbereva iz

citata: »Staršem nisem znala povedati, da so me kdaj tudi prizadeli. Prepiri, zlasti ko sem bila najstnica, so bili včasih neizbežni.« (Lorenčič 2014: 88)

V knjigi pa Danaja ne opisuje samo matere, ampak odkrito spregovori tudi o svojem odnosu z očetom. Očeta opiše kot izjemno skrbnega, čustvenega, odgovornega in sočutnega človeka, ki ji je vedno stal ob strani v najtežjih trenutkih. Avtorica zapiše, da svojega očeta nikoli ni nameravala prizadeti, zato ji je tako težko, ker ve, da je oče trpel ob tej njeni obsedenosti s hrano, ko se je spreminjala v nekoga, ki se vrednoti s tem, koliko tehta. V knjigi zapiše naslednje: »Hotela sem, da bi bil ponosen name in da bi izpolnila njegova pričakovanja, čeprav ga v resnici nisem nikoli vprašala, kaj od mene pričakuje. Morda bi ga morala. Verjetno bi me odgovor presenetil. Najbrž je od mene pričakoval precej manj, kot sem od sebe pričakovala sama.« (Lorenčič 2014: 89)

Iz teh zapisov razbereva, kako si ljudje velikokrat v imenu drugih sami postavljamo visoke cilje, visoka pričakovanja, zaradi katerih zapademo v takšne ali drugačne težave. Dejstvo pa je, da je bilo Danaji zelo težko, ker je s svojo boleznijo obremenila ljudi, ki so jo imeli radi, in so zaradi tega najbolj trpeli njeni prijatelji in starši. Toda ni si znala pomagati in s tem končati. »Grozno mi je bilo opazovati, koliko skrbi moje odpovedovanje hrani povzroča mojim staršem in prijateljem. In to, da bi bilo komu v moji družbi neprijetno, zame ni bilo dopustno. V takšnih trenutkih se nisem počutila kot pridno dekle, ki bi jo ljudje lahko imeli radi.« (Lorenčič 2014: 116)

3.2.4 SODOBNI KAPITALIZEM IN POTROŠNIŠKA DRUŽBA

Danaja nam v knjigi pove, kako je bilo odraščati v času socializma. »Odraščala sem v svetu, ko ni bilo veliko izbire. Nismo živeli v izobilju niti v pomanjkanju. S svojimi otroškimi očmi sem opazovala svet, v katerem je bilo vsega ravno prav.« (Lorenčič 2014: 24) Po prihodu kapitalizma pa je avtorica zasledila veliko sprememb v prehranjevalnih navadah, namreč pove, kako so se začele pojavljati nalepke »Bio« in »Eko«. Na karikiran način nam pove, da je mleko postalo ne samo kravje, ampak tudi riževo, sojino in tisto, kar je bilo označeno kot kravje mleko, je v resnici bilo lahko nekaj povsem drugečnega. »Čez noč so se pojavil sladoled s planetov, kot je Mars.« (Lorenčič 2014: 25). Z vsemi temi spremembami pa je v Danajin svet vstopil ideal zahodne družbe, namreč prepričana je bila, da je izredno vitka postava najlepša. Takšne so bile namreč njene najljubše pevke in modeli revij, ki jih je brala. Kapitalizem res morda ni neposredni razlog za anoreksijo, a ima posredno vpliv pri nastanku le-te oz. kot se izrazi avtorica: »Kakorkoli že, kapitalizem morda res ni ustvaril motenj hranjenja, je pa poskrbel za odlične razmere za njihovo širjenje. Dal jim je krila. V družbi, v kateri je hrane, kolikor je hočeš, ob predpostavki, da si jo lahko privoščiš, je vitkost postala ideal.« (Lorenčič 2014: 27, 28) Danaja prizna, da je tudi sama podlegla kapitalističnim vrednotam, ki častijo bogastvo in povečujejo vitkost, ter se spremenila v pravega potrošnika.

3.2.5 MEDIJI

»Mislim, da moraš imeti v sebi nekakšno dispozicijo za nastanek motenj hranjenja. Nekdo lahko več ur gleda revije z vitkimi lepoticami, pa ne bo čutil potrebe po izboljšanju svojega

videza. /... / Svojega kazalca zato ne upiram v medije, temveč menim, da je za motnje hranjenja kriva kombinacija medijsko posredovanih vsebin in njihova interpretacije.« (Lorenčič 2014: 43). Tako Danaja vidi medije glede anoreksije in drugih motenj hranjenja. V knjigi pa opiše tudi, da je med srednješolskimi počitnicami v reviji reševala test o samopodobi. Tam so bila navedena podobna vprašanja, kot sva jih tudi midva v najino anketo vstavila, in sicer »Čigavo mnenje ti je najpomembnejše?« Danaja je spoznala, da je bil največ vredni odgovor d) svoje. Ta odgovor jo je presenetil, saj je odraščala v času, ko individualizem ni bil tako pomemben. Med odraščanjem pa je našla svoje vzornike v Ameriki, in sicer pevke kot Mariah Carey in Whitney Houston. Vse so prepevale o ljubezni in o »dvojini« v smislu fant in dekle, a so bile same močne individualistke. Poleg teh pa je v revijah in v TV serijah videla dekleta, ki so bila vitka in prelepa. Od tu je Danaja najverjetneje spoznala »ideal«. Prav tega si je namreč izredno želela doseči. Problem torej niso mediji samo kot taki, ampak ljudje, ki si vsebine, ki nam jih mediji posredujejo, razlagamo na najrazličnejše možne načine.

Hipoteza, da Danaja krivi družbo za anoreksijo je ovržena, saj je dejala, da gre za kombinacijo družbe oz. medijev in osebe.

3.2.6 PRIZNANJE TEŽAVE IN ISKANJE POMOČI

Proces zdravljenja anoreksije je dolgotrajna pot, ki nima konca. Začne pa se s t. i. streznitvijo. Danajina strznitev je bil padec, pri katerem si je poškodovala nogo, zaradi česar je dobila longeto in se ni mogla več tehtati, tako kot je bila to njena dnevna navada. To je bila njena streznitev. Tako se je odločila, da svoji sopotnici – Ani končno napiše poslovilno pismo.

Pred tem je seveda Danaja povedala, kako je sporočila svoji družini. Ko je povedala družini, se ji je zdelo, da so vsi to že vedeli. Pričela je z obiskovanjem psihoterapevta. Na začetku je dvomila v njegovo pomoč, a je kmalu ugotovila njegov namen in sprejela njegovo pomoč. »Po začetnih obiskih sem bila prepričana, da mi bo v nekaj tednih uspelo rešiti vse težave in pospraviti svoje podstrešje. Pa sem se uštela.« (Lorenčič 2014: 146) Kot vse bolezni je za to bolezen tudi čas, v katerem bolnik počasi preboli svojo. Danaja je nespametno mislila, da bo vse hitro minilo, ni pa pomislila, da bo morala počasi popraviti svoje napake, ki jih je storila v zadnjih desetih letih. S tem v mislih je Danaja pričela svoje okrevanje.

4 EMPIRIČNI DEL

V tem poglavju bova predstavila rezultate ankete, a katero sva želela izvedeti, kako mladi poznajo anoreksijo ter njihovo mnenje o svojem izgledu. Anketa je bila sestavljena iz 14 vprašanj, nekatera so se med sabo povezovala. Na ta dijaki niso odgovarjali, če so predhodno označili odgovor, ki ni dopuščal odgovora na naslednje vprašanje. Dijaki so odgovarjali anonimno. Statistiko odgovorov sva prikazala grafično ter dodala interpretacijo dobljenih rezultatov.

Kot sva že prej omenila, sva anektirala 345 dijakov, od tega 295 moških in 50 žensk. Prvih letnikov je bilo 110, drugih 102, tretjih 71 in četrtih 62.

4.1 TEŽAVE PRI PROCESU RAZISKOVANJA

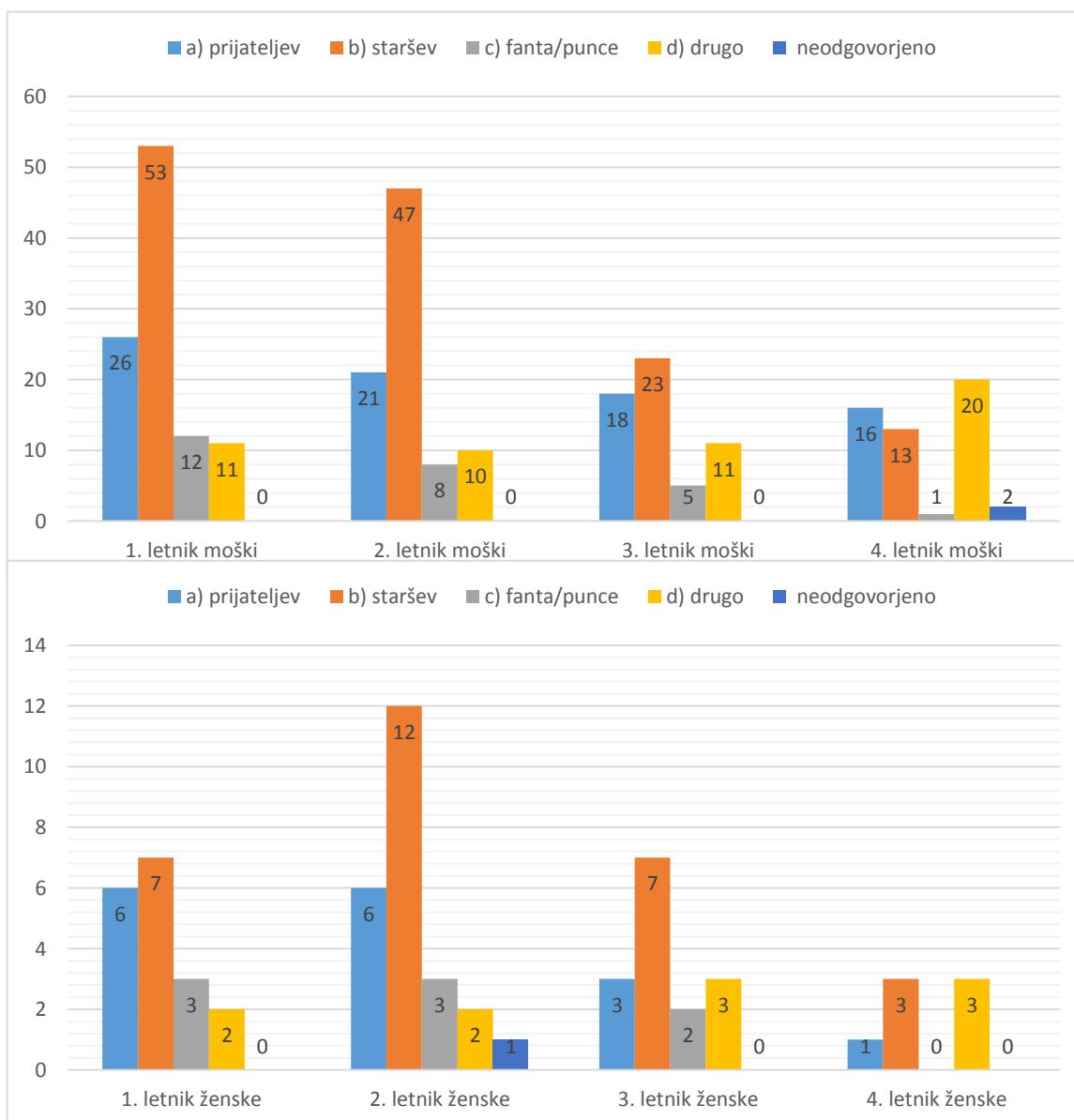
Pri raziskovanju sva se soočila z določenimi težavami, ki pa ne pokvarijo končnih rezultatov raziskovanja.

Ker je bila najina anketa omejena le na Srednjo šolo za kemijo, elektrotehniko in računalništvo, se lahko rezultati, če bi bili pridobljeni na drugih šolah, ne bi ujemali. Izpostavila bi tudi relativno majhen delež anketiranih žensk v primerjavi z moškim deležem. Slednjih je bilo skoraj šestkrat več, zato rezultati pri moških pokrivajo boljše povprečje kot pri ženskah.

Pri analizi ankete se pojavlja pri določenih vprašanjih več odgovorov, kot pa je bilo anketiranih. To je posledica več možnih odgovorov na posamezno vprašanje. Takšni odgovori seveda ne pokvarijo rezultatov, saj gre za mnenje posameznikov in za skupke več dejavnikov. Dijaki so anketo reševali izključno v tiskani obliki, s tem sva omejila število odgovorov, ki ne bi veljali (dijaki odgovarjajo z neumnimi odgovori) pri končnem seštevku odgovorov.

4.2 ANALIZA ANKETE

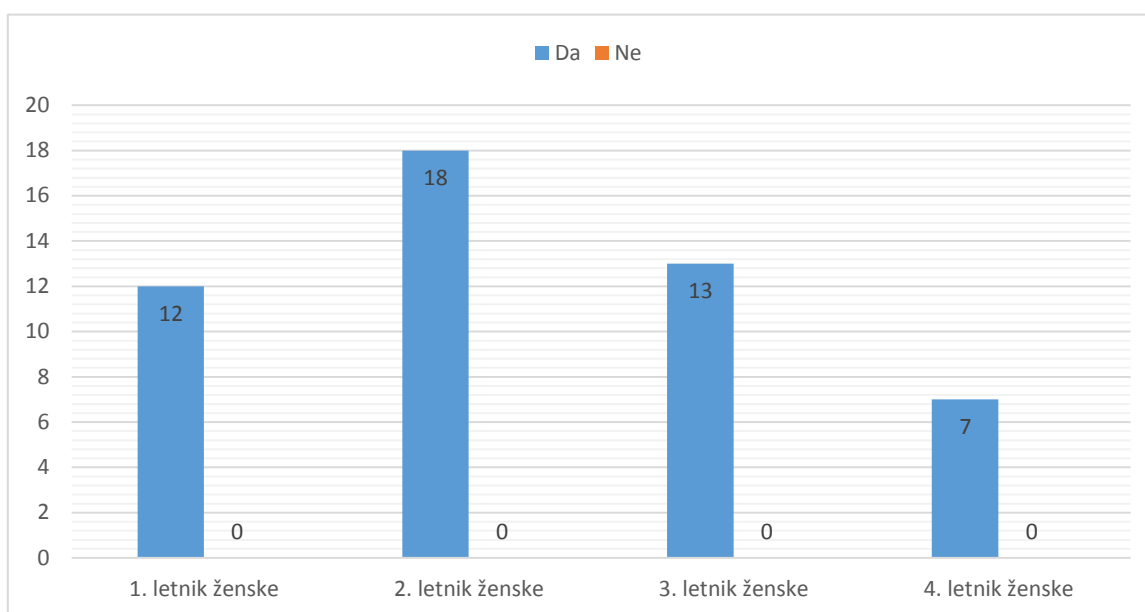
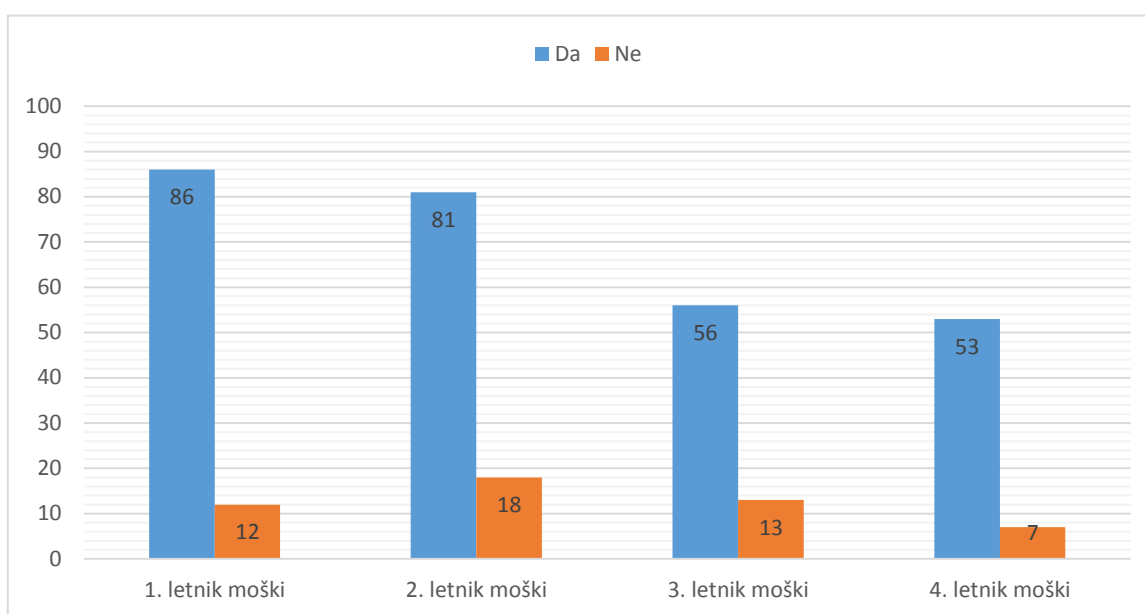
1. Čigavo mnenje ti je najpomembnejše?



REZULTATI

Tako moški kot tudi ženske so bili večinsko enotnega mnenja, da jim je najpomembnejše mnenje staršev. Ta rezultat sva tudi pričakovala. Posebej pa naju je pri tem vprašanju zanimalo, če dijaki brez kakršne koli asociacije pod odgovor drugo zapišejo, da jim je najpomembnejše njihovo mnenje. Navdih za to vprašanje se je pojavil ob prebiranju knjige, kjer avtorica omeni ravno to vprašanje. Posamezniki, ki so obkrožili odgovor d, so na tem mestu kot odgovor zapisali: svoje. Nihče ni zapisal drugače. Pričakovala sva, da bo takšnih dosti manj od dobljenih rezultatov. Zanimiv podatek pa je tudi ta, da se ta odgovor največkrat pojavi pri četrth letnikih, mogoče kot posledica drugačnega, zrelejšega mišljenja in pogleda na svet.

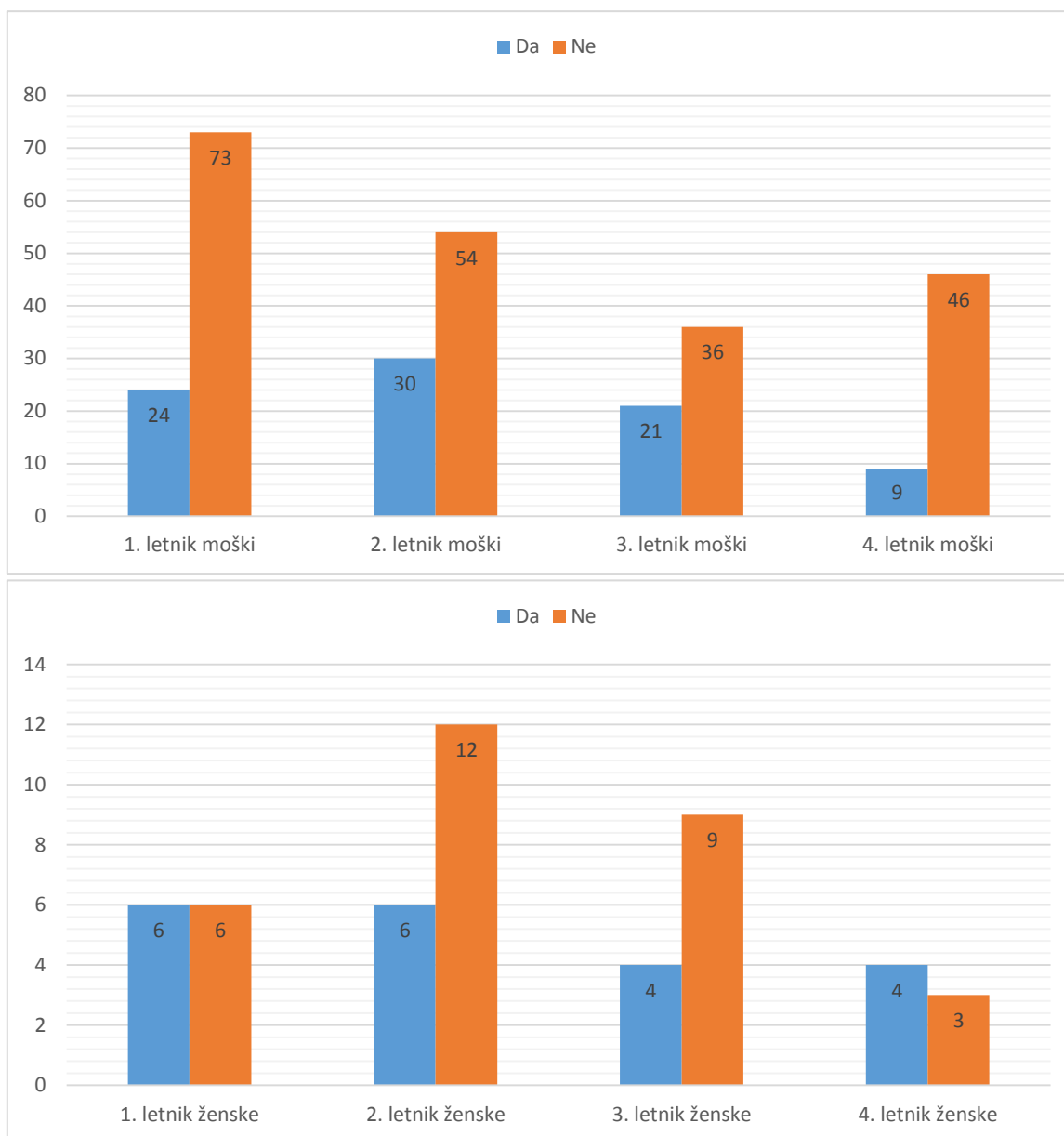
2. Ali veš, kaj je anoreksija?



REZULTATI

Dijaki so večinsko, ne glede na spol ali letnik, na vprašanje odgovorili pritrdilno. Ženske so v celoti odgovorile pritrdilno, medtem ko se pri moških pojavi nekaj nikalnih odgovorov, vendar je le-teh dosti manj od trdilnih. Najina hipoteza »Dijaki vedo, kaj je anoreksija.« se s tem vprašanjem in odgovori nanj potrdi.

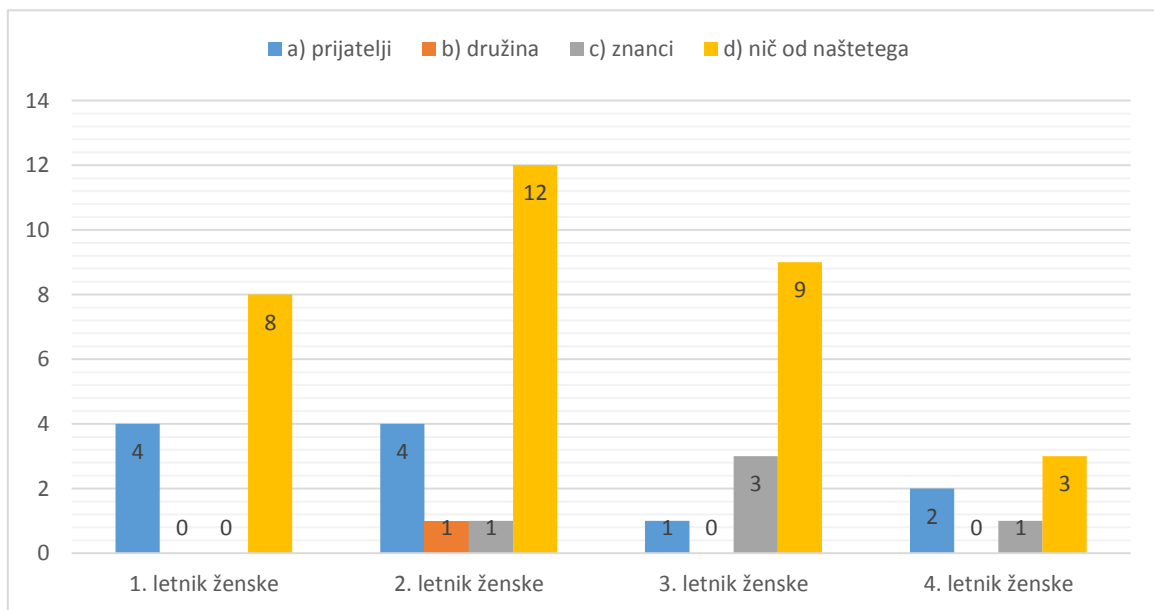
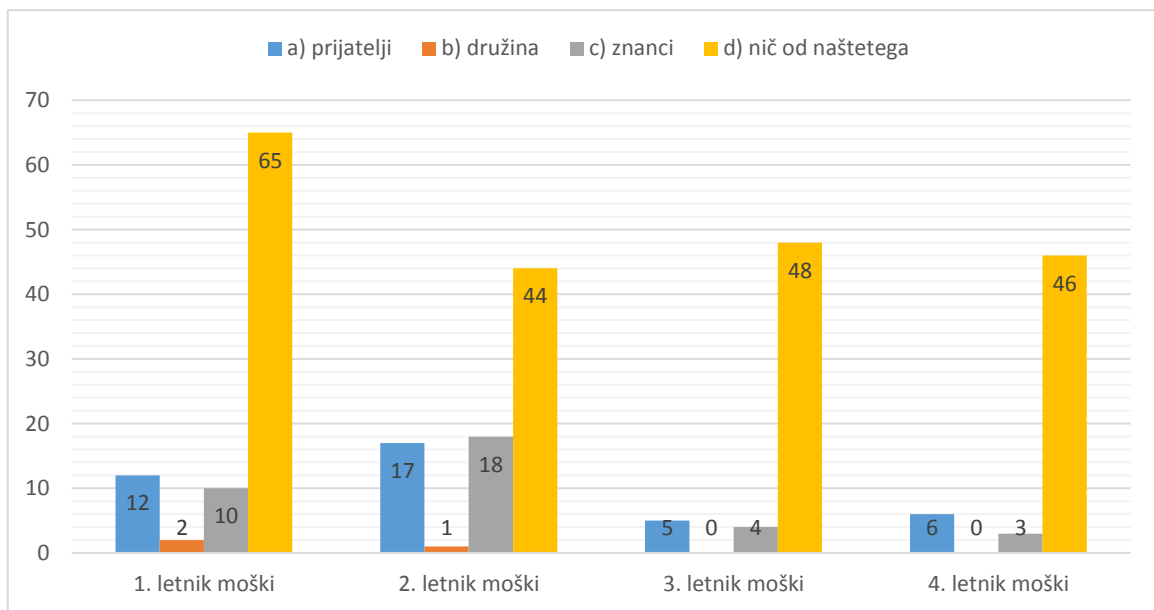
3. Poznaš koga, ki ima anoreksijo?



REZULTATI

Moški so na to vprašanje pretežno odgovorili nikalno. Ta vzorec se ponovi v vseh letnikih pri moških, pa tudi v drugem in tretjem letniku pri ženskah. Ženske v prvem letniku odgovorijo enakovredno z da in ne, v četrtem letniku pa je več pritrdilnih odgovorov. Iz rezultatov lahko sklepava, da se mladi večinsko ne srečujejo z anoreksijo.

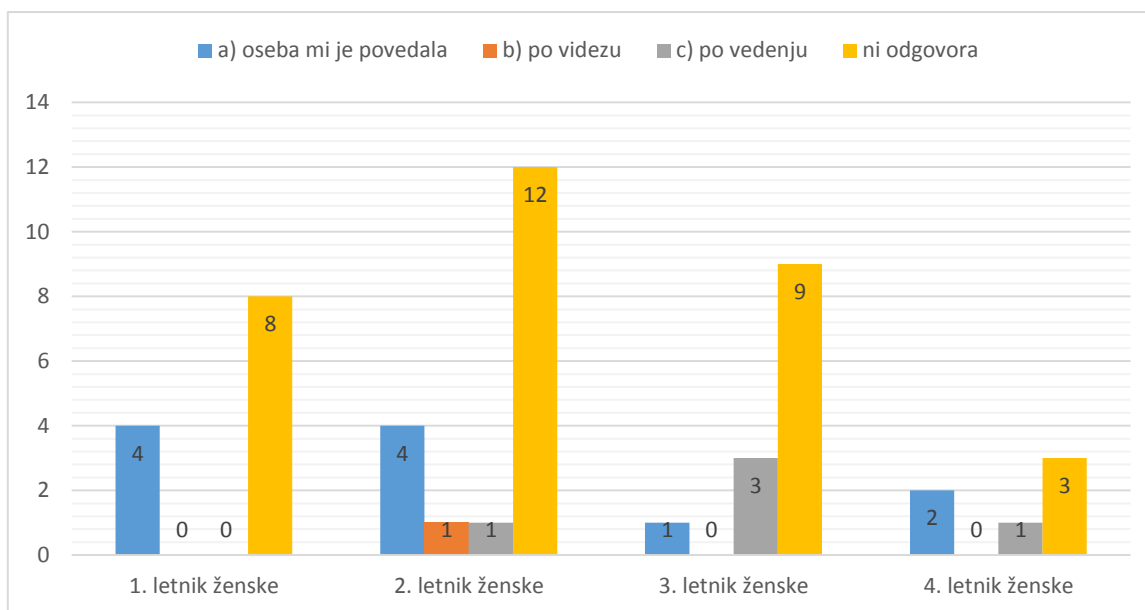
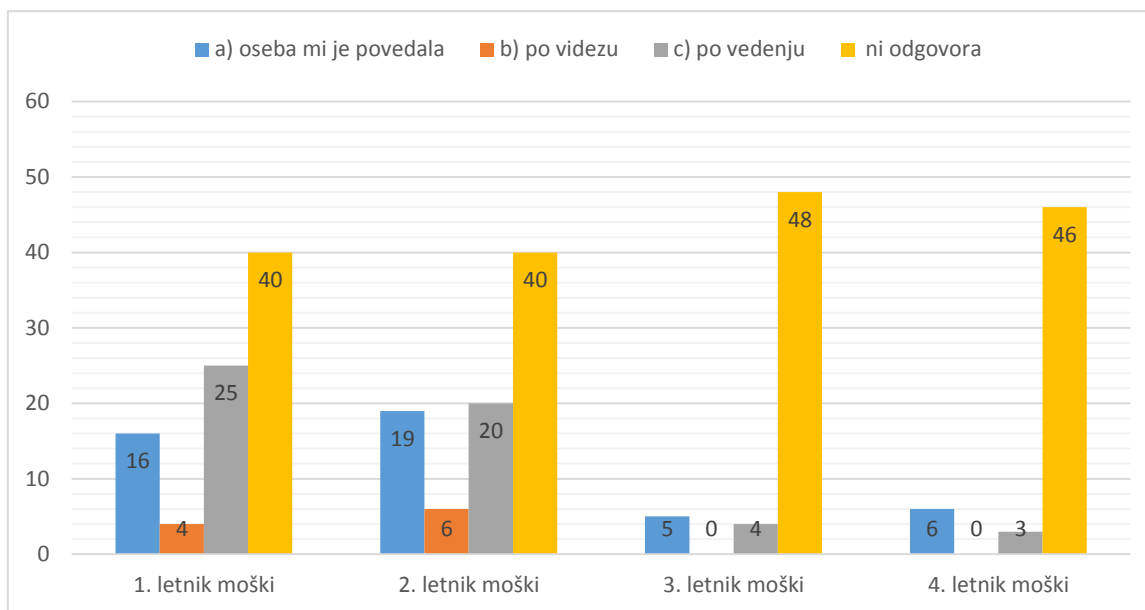
4. V katero skupino sodi ta oseba?



REZULTATI

Tako pri moških kot pri ženskah je veliko več oseb z anoreksijo, ki jih anketirani niso uvrstili v navedene možnosti, torej izbrali so *nič od naštetega*, to je posledica odgovora ne na 3. vprašanje. Takoj za tem pa se pojavi veliko število oseb z anoreksijo, katere anektirani so uvrstili kot prijatelji. Dokaj razširjen krog pa so tudi znanci. Zelo malo je takšnih dijakov, ki imajo anoreksično osebo v družini.

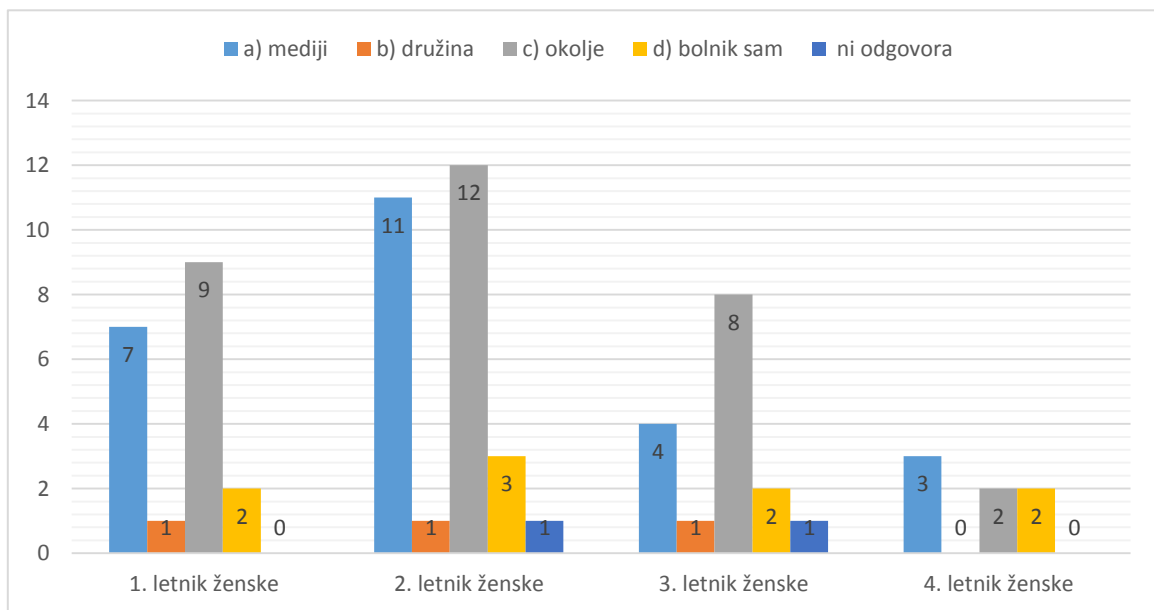
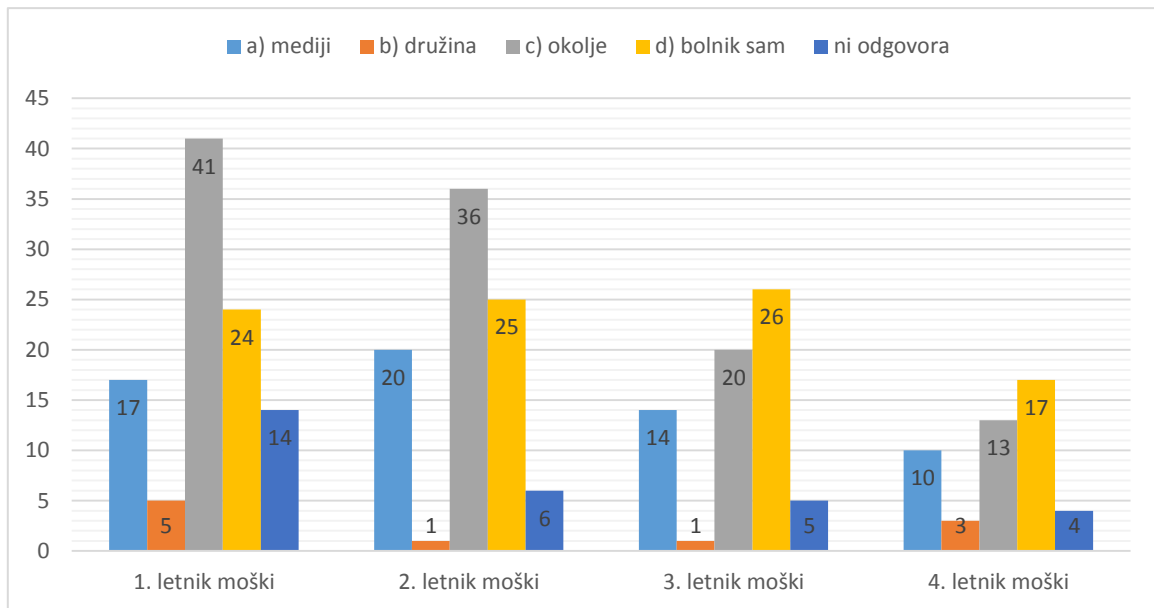
5. Kako si to izvedel/-a?



REZULTATI

Velik delež anketiranih na to vprašanje ni odgovorilo. Sicer pa je pri moških v prvem in drugem letniku več anketiranih dejstvo, da oseba ima anoreksijo, ugotovilo po vedenju osebe, pri ženskah v istih letnikih pa jim je oseba sama zaupala. Presenetljivo malo pa je bilo takšnih, ki so to prepoznali po videzu.

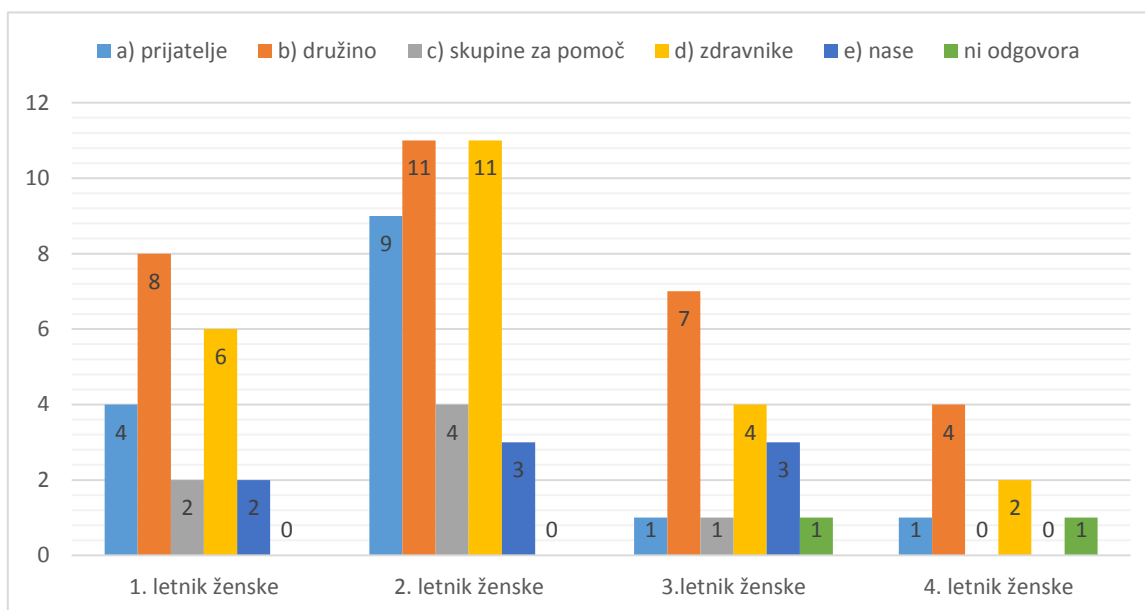
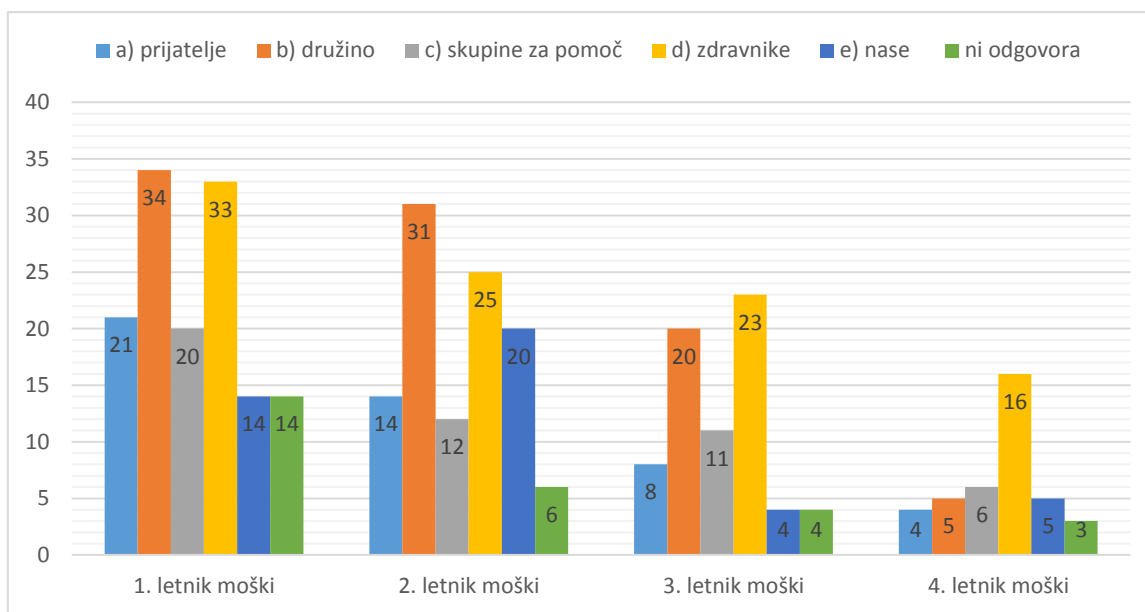
6. Kaj je po tvojem mnenju glavni krivec za anoreksijo?



REZULTATI

V prvih dveh letnikih pri moških in ženskah velik delež anketiranih meni, da je glavni krivec za anoreksijo okolje. Moški v tretjem in četrtem letniku so mnenja, da je glavni krivec bolnik sam. Na splošno je med dijaki mnenje, da je prvi glavni krivec okolje, nato nastopi bolnik sam, na tretjem mestu pa so mediji. Le peščica dijakov meni, da je glavni krivec družina.

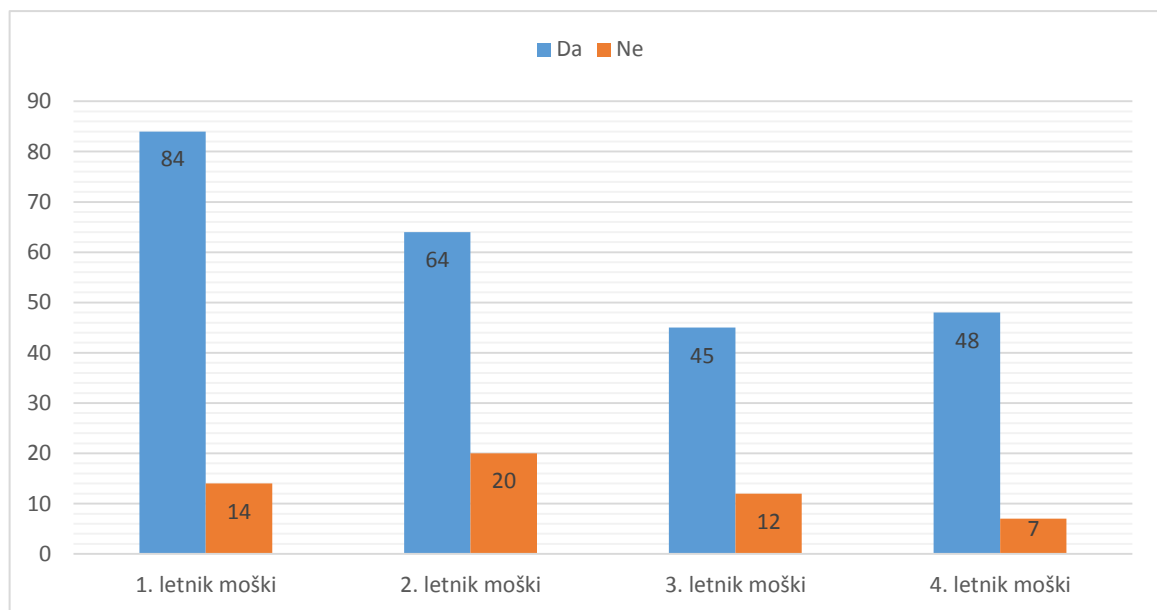
7. Na koga naj se po tvojem mnenju te osebe obrnejo?



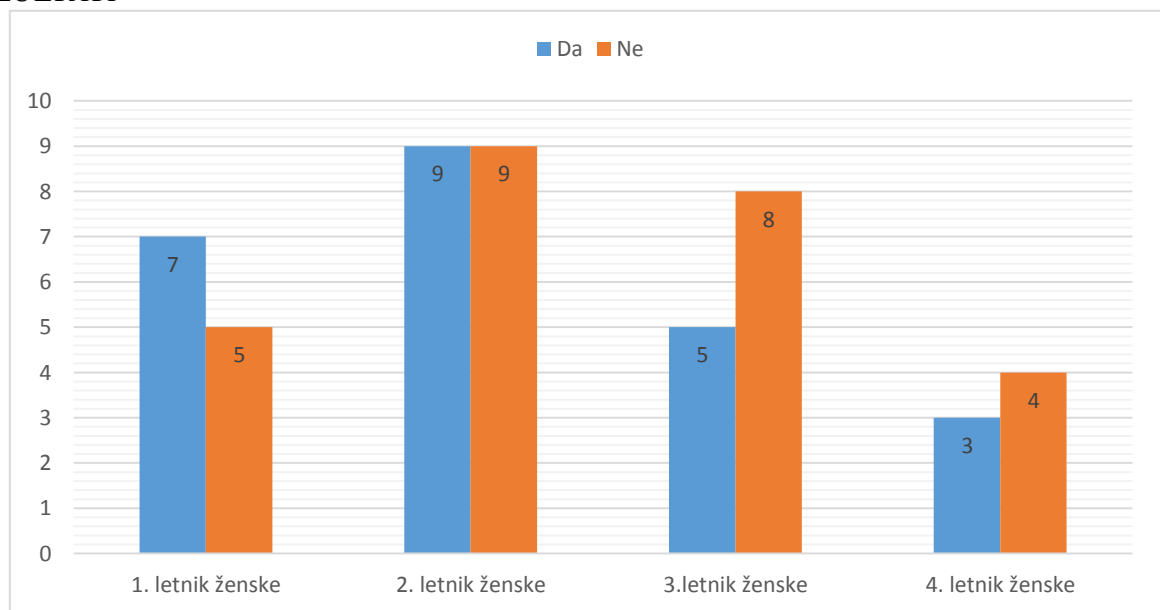
REZULTATI

V prvem in drugem letniku pri moških in ženskah veliko anketiranih meni, da naj se osebe z anoreksijo obrnejo na družino. Enakega mnenja so tudi ženske tretjega in četrtega letnika. Pri moških v zadnjih dveh letnikih pa se mnenje večine spremeni, saj menijo, naj se osebe z anoreksijo obrnejo na zdravnike. Zanimivo, da se je mnenje v zadnjih dveh letnikih spremenilo samo pri moških. Mnenje okoli bolnikov samih, skupin za pomoč in prijateljev pa je precej deljeno.

8. Ali si zadovoljen s svojim videzom?

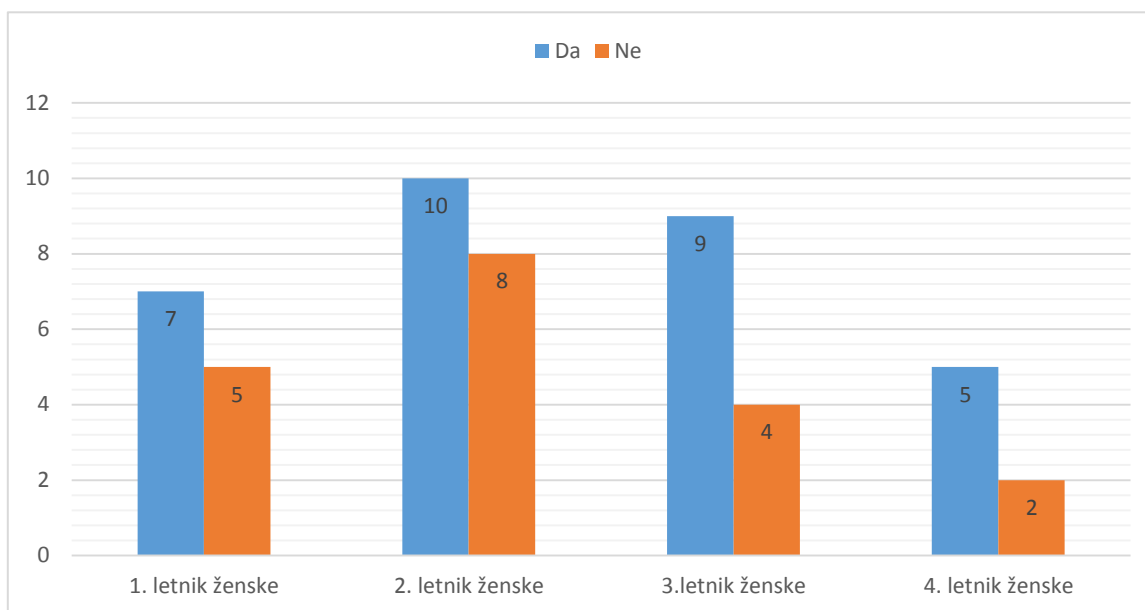
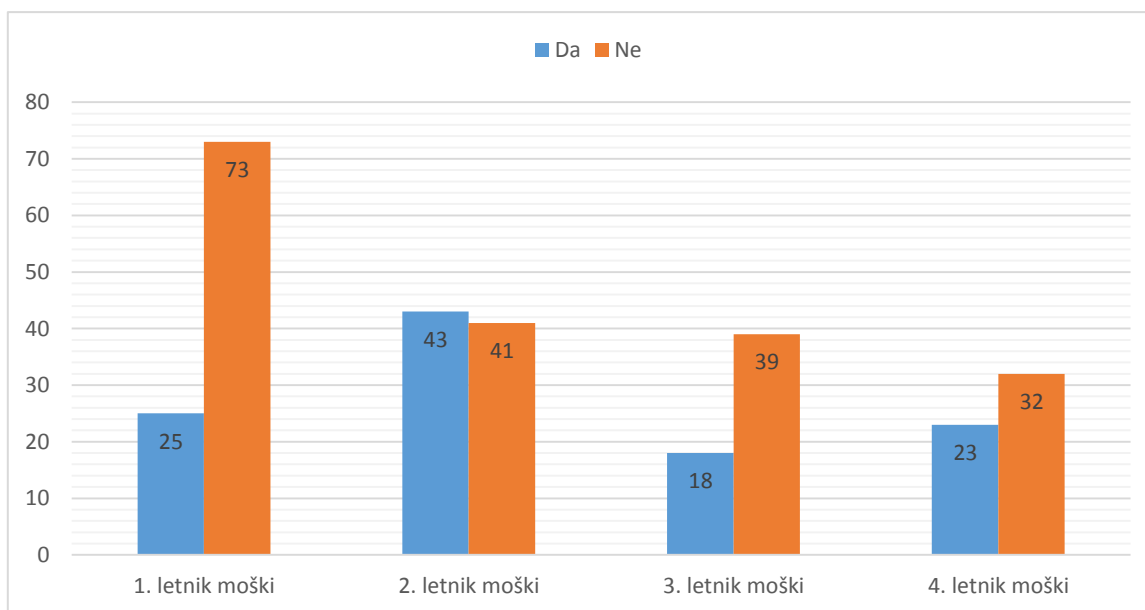


REZULTATI



Moški, ne glede na letnik, so zadovoljni s svojim videzom, le nekaj je takšnih, ki niso. Pri ženskah je večinsko ravno obratno mnenje, saj jih večina ni zadovoljnih s svojim izgledom. Izjema je le prvi letnik, saj se le tam pojavi podoben vzorec kot pri moških. Najino hipotezo, »Da so dekleta manj zadovoljna s svojim izgledom.« lahko na tem mestu potrdiva, saj se sklada z rezultati.

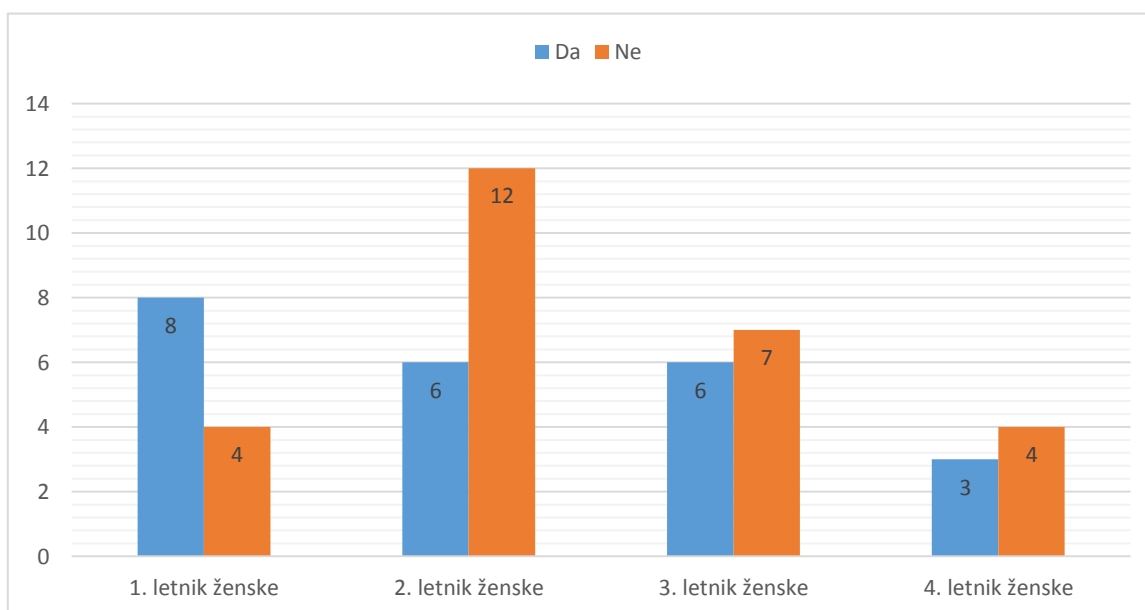
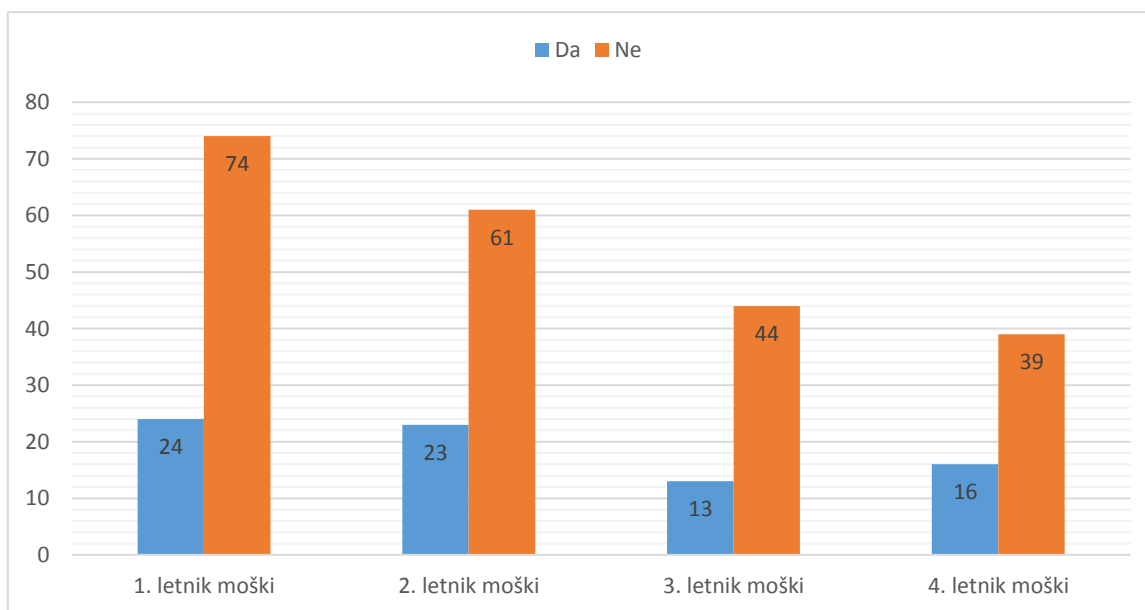
9. Ali bi si želel drugačnega videza?



REZULTATI

Med moškimi večinoma prevladuje mnenje, da si ne bi želeli drugačnega videza, izjema je le drugi letnik, saj je tam več anketiranih odgovorilo pritrdilno. Ženske so ne glede na letnik mnenja, da jim trenutni videz ni všeč in bi si želele drugačnega videza, le teh je tudi več od tistih, ki so s svojim videzom zadovoljne.

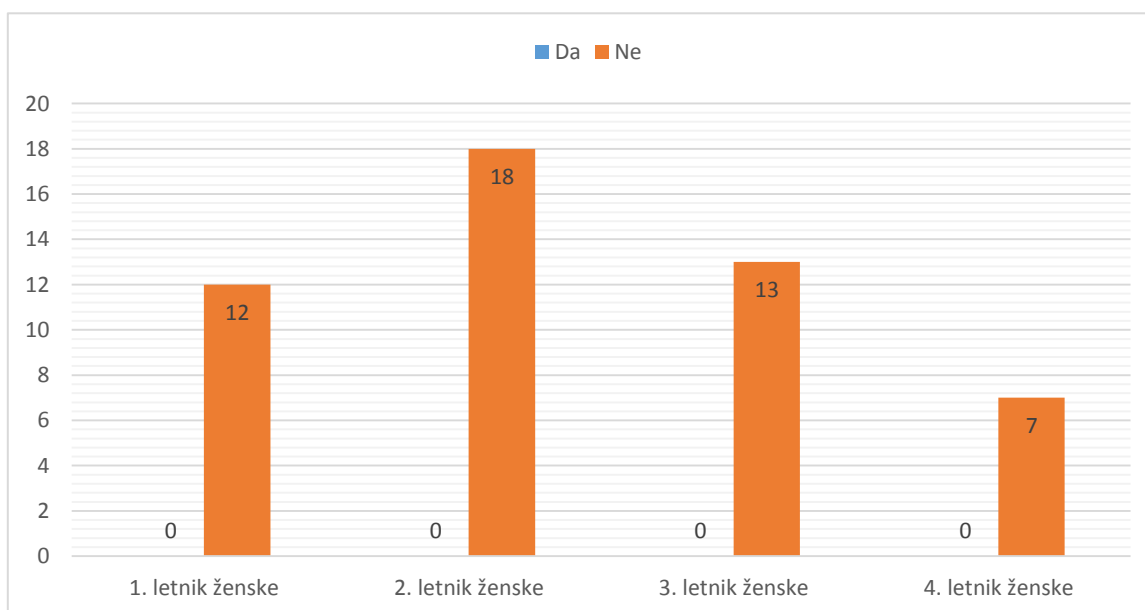
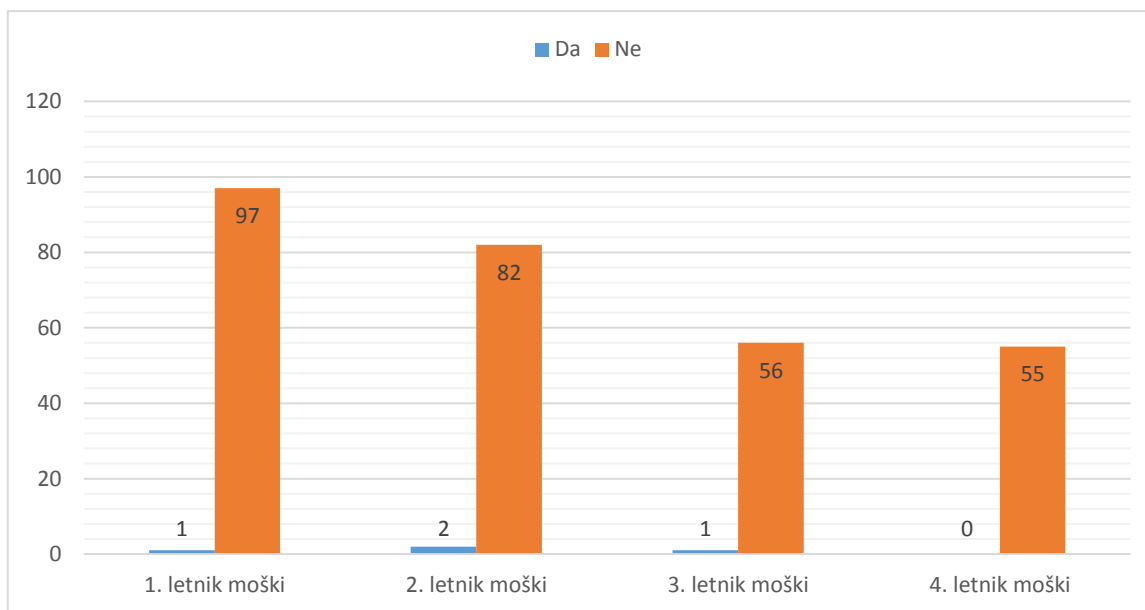
10. Ali si se kdaj odrekel hrani, da bi izgubil težo? (ne zaradi zdravstvenih razlogov)



REZULTATI

Oba spola, ne glede na letnik, se nista odrekala hrani, da bi izgubila težo. Izjema pa se pojavi le v prvem letniku pri ženskah, kjer so rezultati obratni od večine.

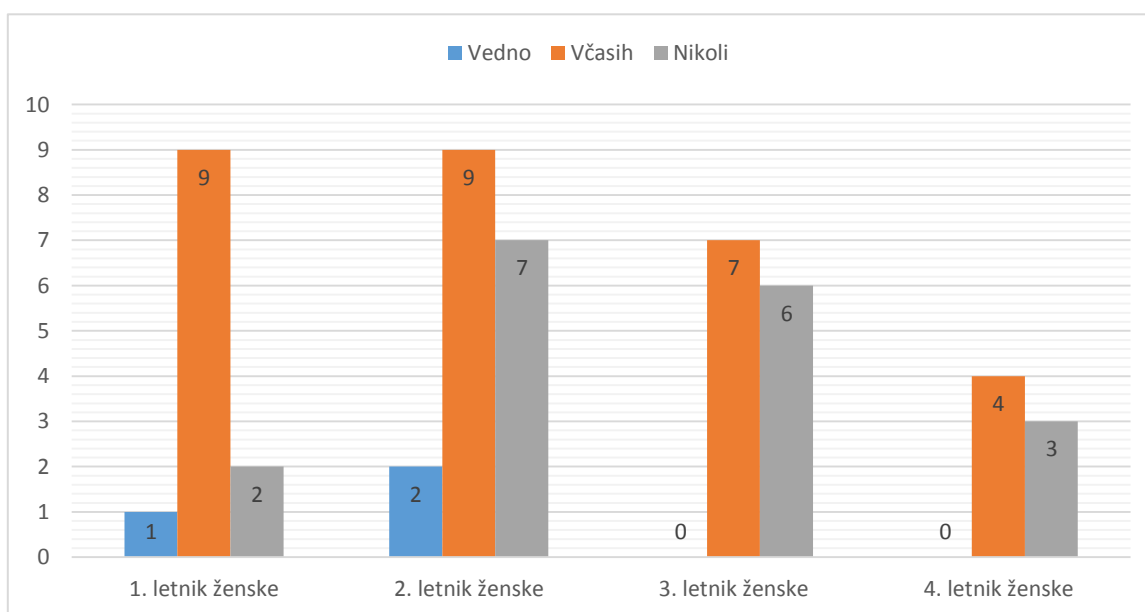
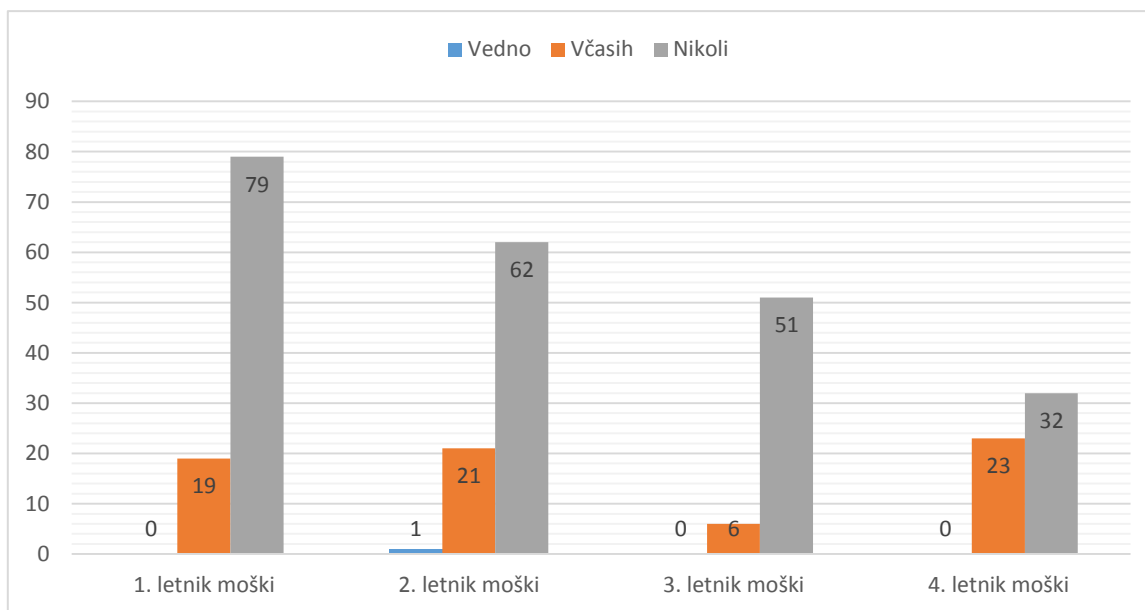
11. Ali si za izgubo teže uporabljala odvajala?



REZULTATI

Pričakovala sva, da bodo vsi pri tem vprašanju odgovorili z *Ne*, a sva ugotovila, da so v prvih treh letnikih 4 moški odgovorili pritrdilno, medtem ko so ženske v vseh letnikih odgovorile z *ne*.

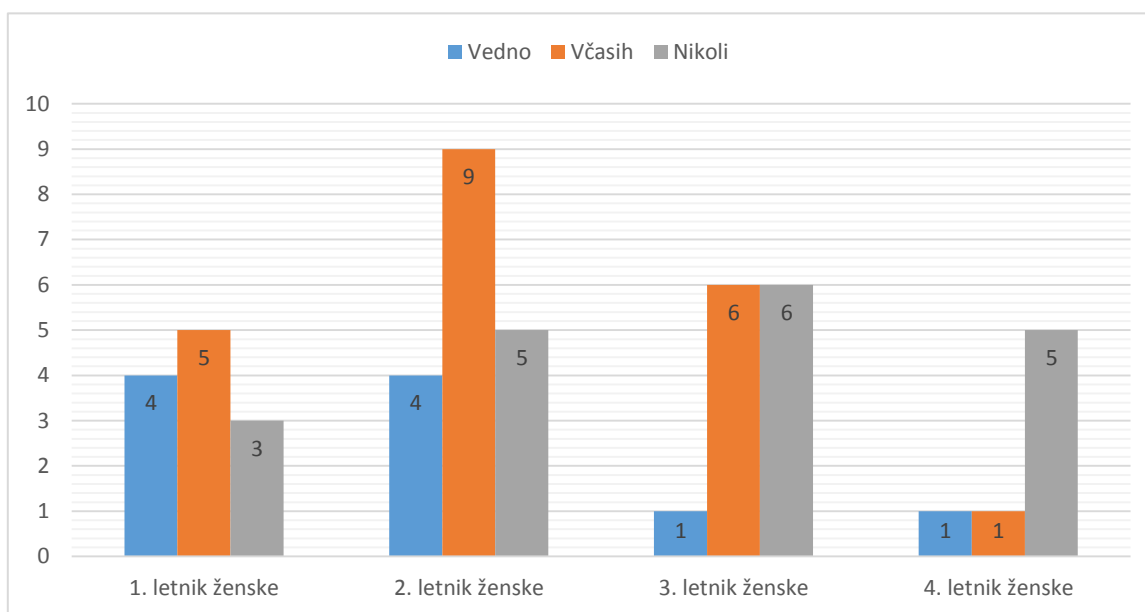
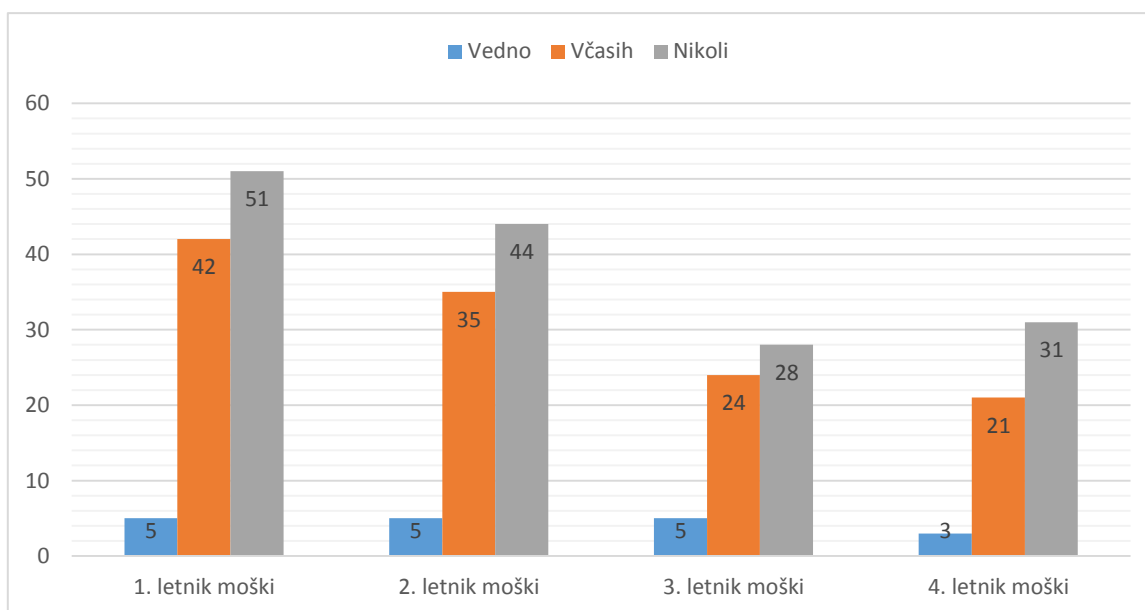
12. Po obroku dobim občutek krivde, tesnobe.



REZULTATI

Pri moških velik delež anketiranih takšnega občutka ne doživi po obroku, pri ženskah pa večina deklet ta občutek doživi včasih.

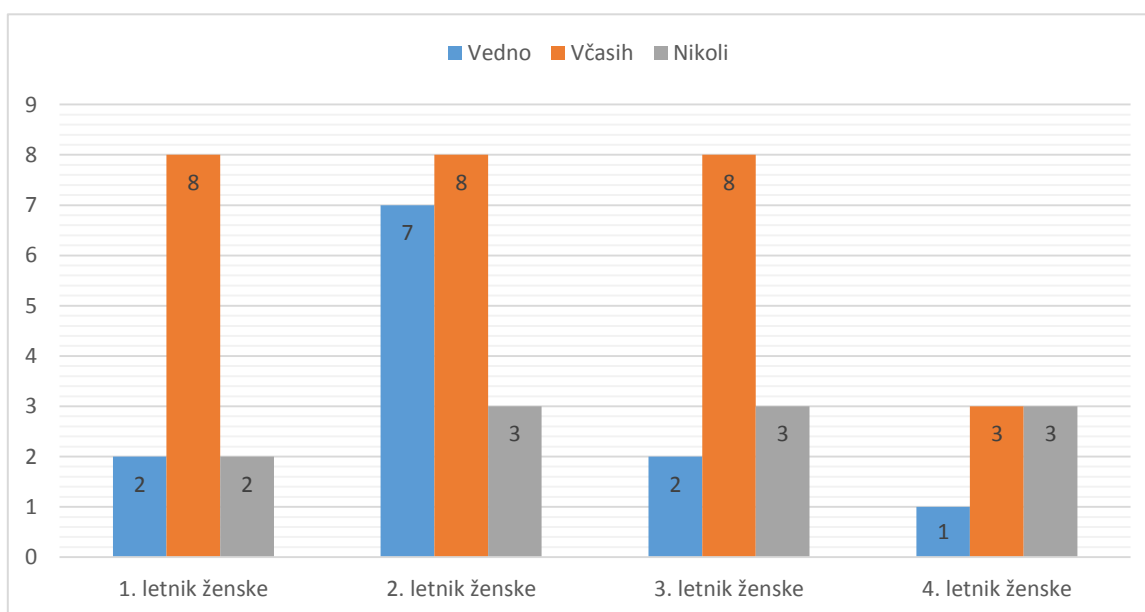
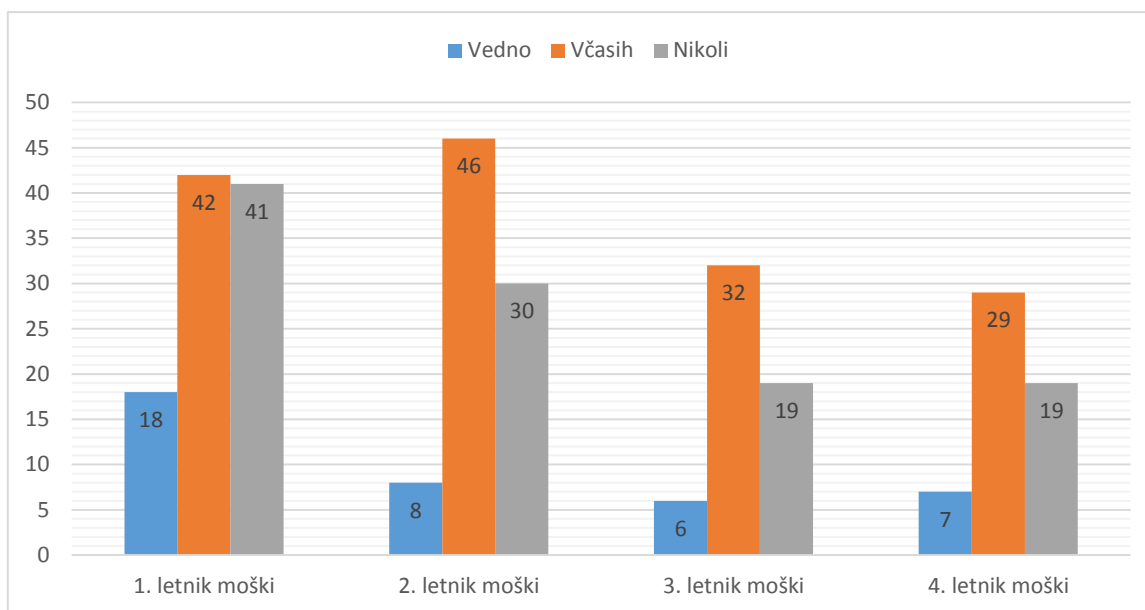
13. Vem, koliko kalorij sem zaužil s hrano.



REZULTATI

Moški del anketiranih večinoma nikoli ne ve, koliko kalorij je zaužil s hrano. Kmalu na drugem mestu pa se pojavi odgovor včasih. Ženske v prvih treh letnikih so odgovorile pretežno z včasih. V četrtem letniku pri ženskah pa prevladuje odgovor nikoli. Ženske večinoma vedo, bolj kot moški, koliko kalorij so zaužile.

14. Moj izgled vpliva na moje razpoloženje.



REZULTATI

Pri vseh anketiranih se pojavi podoben vzorec. Najbolj izstopa odgovor včasih, sledi pa mu odgovor nikoli.

5 ZAKLJUČEK

Anoreksija in ostale motnje hranjenja so duševne bolezni, imajo pa tudi velik vpliv na telo. Posamezniki se zavestno odrekajo hrani in namerno hujšajo, da bi bili podobni idealom družbe. S tem pa se ne zavedajo posledic, ki jih nosi njihovo dejanje. Mnogokrat pa tudi spregledajo dobronamerne kritike prijateljev, družine ter jih razumejo kot nekakšen napad. Te osebe pogosto spremlja, da nikoli niso dovolj dobri v tem, kar počnejo v življenju. Mnogokrat zapostavijo sebe, da ugodijo željam drugih. Do sebe so strogi. Meniva, da je med nami veliko takih posameznikov, a se tega ne zavedajo. Prav tako se tega ni zavedala avtorica, kot sva razbrala iz njene knjigi.

Danaja Lorenčič je v knjigi *Ana v meni* predstavila svoje življenje z anoreksijo ter doživljanje in odzivanje na to njene okolice. To literarno delo nama je bilo v pomoč pri raziskovanju anoreksije. Avtorica je svoje življenje z anoreksijo razčlenila na pomembne točke ter jih podrobneje predstavila. Opisala je vse od svojega doživljanja dogodkov v otroštvu, hrane, družine, soočenja z anoreksijo ter nenazadnje zdravljenja.

S pomočjo ankete sva ugotovila, da je poznavanje anoreksije med mladimi na visoki ravni. Upava, da to pomeni tudi ozaveščenost mladih z nevarnostmi te bolezni. Spodbudno je tudi to, da je večina dijakov zadovoljna s svojim videzom.

Na koncu bova povzela ugotovitve glede v uvodu postavljenih hipotez, ki sva si jih komentirala že med nalogo.

HIPOTEZA ŠT. 1: Avtorica literarnega dela *Ana v meni* za anoreksijo krivi družbo.

Hipotezo sva ovrgla, saj Danaja Lorenčič za anoreksijo ne krivi družbe. Anoreksija je posledica različnih dejavnikov, ki imajo na posameznika tudi različen vpliv in učinek.

HIPOTEZA ŠT. 2: Anoreksičnim osebam je vedno ponujena možnost zdravljenja.

Hipotezo lahko le deloma potrdiva, saj avtorica ugotavlja, da so inštitucije, ki obolelemu za anoreksijo ponuja pomoč, prav tako se lahko posameznik obrne na pomoč tudi na koga drugega – v šoli učitelja, svetovalca, prijatelje ... Bistveno pri tem pa je to, da dokler se oboleli ne sooči s svojo težavo in si je ne prizna, je vsaka pomoč odveč oz. neuspešna. Anoreksik se mora soočiti s svojo boleznijo, doživeti streznitev, šele na to lahko gre na pot okrevanja.

HIPOTEZA ŠT. 3: Dijaki vedo, kaj je anoreksija.

Hipotezo pričakovano potrjujeva, saj je anketa pokazala, da dijaki vedo, kaj je anoreksija.

HIPOTEZA ŠT. 4: Dekleta so manj zadovoljna s svojim izgledom.

Tudi to hipotezo pričakovano potrjujeva, saj je anketa pokazala, da so dekleta tista, ki so manj zadovoljna s svojim videzom, medtem ko pri moških to zadovoljstvo ni vprašljivo.

HIPOTEZA ŠT. 5: Anoreksijo imajo mlajši ljudje.

Tudi to hipotezo sva potrdila, saj sva ob pregledu literature ugotovila, da se ta bolezen sicer pojavlja tudi pri starejši, vendar prvenstveno je to bolezen mlajših generacij.

Zavedava se, da je bilo na temo anoreksije narejeno že lepo število raziskovalnih nalog. Dejstvo je, da je to tema, ki nas mlade zanima. Razlogi za to so seveda različni – odvisno od vsakega posameznika. Morda je v ozadju bojazen, da se z boleznijo na tihem spoznaváš sam ali morda tvoj prijatelj. Kakršen koli je že razlog, anoreksija je, žal, še vedno močno prisotna okoli nas in nič kaj ne kaže, da njena moč v svetu pojenja.

Kakšen je bil najin razlog, da sva se lotila te naloge?

Na SŠ KER smo imeli dijaka, ki je pred našimi očmi vidno hiral, umiral. Vsi so govorili, da ima fant anoreksijo. Med nami – dijaki – je ta bolezen s tem fantom postala precej otipljiva. Po hodniku se je sprehajal skoraj 2 metra visok fant, ki je bil iz dneva v dan videti kot živ okostnjak. Težko ga je bilo ne videti, še težje videti. Fant se je vsake toliko časa umaknil s šole in ponovno vrnil. Njegovi dnevi odsotnosti so bili vedno daljši. Dokler se ni konec leta 2014 od nas dokončno poslovil.

Soočanje s to boleznijo je težko za vse – posameznika, ki zboli, in za njegove bližnje, starše in prijatelje, ki morda ne najdejo pravega načina, kako bolniku pomagati. Zgodba Danaje Lorenčič Ana v meni je z vidika te teme nekaj posebnega, edinstvenega v slovenski literaturi, saj je resnična.

6 VIRI IN LITERATURA

- <http://www.rtv slo.si/mojavdio/robertzajsek/danjaja-lorencic-nocni-klepet-5-12-2013/15708/> (25. 2. 2015)
- <http://www.cosmopolitan.si/zdravje/danjaja-lorencic-o-zivljenju-z-anoreksijo/> (25. 2. 2015)
- <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2013731/Anorexia-sufferers-FIVE-times-likely-die-rest-population.html> (10. 3. 2015)
- <http://www.tosemjaz.net/si/clanki/616/detail.html> (26. 2. 2015)
- Katedra za pediatrijo, Medicinska fakulteta (2014): *Izbrani strokovni dosežki slovenske pediatrije*. Ljubljana: Katedra za pediatrijo. Medicinska fakulteta. Univerza v Ljubljani.
- Lorenčič, D. (2014): *Ana v meni*. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.
- Halse Anderson, L. (2011): *Zamrznjeni dekleti*. Izola: Grlica.
- Fritz Kunc, M. (2003): *Punčka v ogledalu*. Ljubljana: Karantanija.
- Arold, M. (2002): *Miriam ima anoreksijo*. Ljubljana: Grlica.
- Lavrenčič Vrabec, D. (2001): Bolečina odraščanja: droge, seks in ... *Otrok in knjiga*. 28 (52): 40–51.

7 PRILOGA

Anketni vprašalnik o anoreksiji.

Anketa – anoreksija

Za raziskovalno nalogo sva si izbrala temo anoreksija, na podlagi prebrane knjige Ana v meni, avtorice Danaje Lorenčič. Tukaj pred vami je anketa, ki nama bo v pomoč pri pripravi raziskovalne naloge. Prosiva, da odgovarjate iskreno.

Tomaž in David

Spol: moški ženski

1) Čigavo mnenje ti je najpomembnejše?

- a) prijateljev
- b) staršev
- c) fanta/punce
- d) drugo: _____

2) Ali veš, kaj je anoreksija?

DA

NE

3) Poznaš koga, ki ima anoreksijo?

DA

NE

4) V katero skupino sodi ta oseba?

- a) prijatelji
- b) družina
- c) znanci
- d) nič od naštetega

5) Kako si to izvedel/-a?

- a) oseba mi je povedala
- b) po vedenju
- c) po videzu

6) Kaj je po tvojem mnenju glavni krivec za anoreksijo?

- a) mediji
- b) družina
- c) okolje
- d) bolnik sam

